

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta elektrotechnická
Katedra výkonové elektroniky a strojů

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Zhodnocení připravenosti podniku na požadavky Zelené Dohody

Autor práce: **Hynek Šimánek**
Vedoucí práce: **Ing. Andrea Benešová**

2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta elektrotechnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Hynek ŠIMÁNEK**
Osobní číslo: **E18B0030K**
Studijní program: **B2644 Aplikovaná elektrotechnika**
Studijní obor: **Aplikovaná elektrotechnika**
Téma práce: **Zhodnocení připravenosti podniku na požadavky Zelené Dohody EU**
Zadávací katedra: **Katedra výkonové elektroniky a strojů**

Zásady pro vypracování

1. Seznamte se s problematikou Zelené dohody EU a popište uvedený koncept.
2. Zpracujte rešerši současných modelů/metod pro zhodnocení připravenosti podniku na požadavky Zelené dohody EU.
3. Na základě zpracované rešerše vyberte vhodné modely/metody a proveďte zhodnocení připravenosti vybraného podniku na požadavky Zelené dohody EU.
4. Proveďte zhodnocení výhod a nevýhod Vámi zvolených modelů/metod.

Rozsah bakalářské práce: **30 – 40**
Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**
Forma zpracování bakalářské práce: **elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions- The European Green Deal, Brussels, COM(2019).
- EPSTEIN, Marc J. Making sustainability work: best practices in managing and measuring corporate social, environmental and economic impacts. 1st ed. Sheffield: Greenleaf Publishing, 2008. 288 s. ISBN 978-1-57675-486-3.
- BASL, Josef, BUCHALCEVOVÁ, Alena a GÁLA, Libor. Zavádění Green ICT: podpora udržitelného rozvoje podniků inovacemi v ICT. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2013. 172 s. ISBN 978-80-7431-133-8.
- Elektronické informační zdroje.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Andrea Benešová**
Rektorát

Datum zadání bakalářské práce: **8. října 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **26. května 2022**

Prof. Ing. Zdeněk Peroutka, Ph.D.
děkan

Prof. Ing. Václav Kús, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. října 2021

Abstrakt

Předkládaná bakalářská práce je zaměřena na souhrn dostupných informací o souboru návrhů uzpůsobujících politiku EU v oblastech energetiky, klimatu, dopravy a zdanění tak, aby se mohly podílet na snižování čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 % oproti roku 1990. Tento soubor návrhů je znám jako Zelená dohoda pro Evropu. Dále se práce pokouší shrnout možnosti způsoby přípravy podniků na tyto požadavky a osvětlit jejich principy, dopady či možné nevýhody a to, s ohledem na obrovskou šíři celého tématu, mírně zaměřené z pohledu energetiky.

Klíčová slova

Dekarbonizace, ESG, Hodnocení připravenosti, Taxonomie EU, Zelená Dohoda

Abstract

The presented bachelor thesis is focused on a summary of available information on a set of proposals adapting EU policy in the fields of energy, climate, transport and taxation so that they can contribute to reducing net greenhouse gas emissions by at least 55% by 2030 compared to 1990. This set of proposals is known as the European Green Deal. Furthermore, the work attempts to summarize the possibilities of ways to prepare companies for these requirements and shed light on their principles, impacts or possible disadvantages, given the huge breadth of the topic, slightly focused from the perspective of energy.

Key Words

Decarbonisation, ESG, EU Taxonomy, Green Agreement , Readiness Assessment

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucí bakalářské práce Ing. Andree Benešové za cenné profesionální rady, trpělivost a připomínky, dále Ing. Evě Boudové a Ing. Zuzaně Krejčířikové z útvaru ČEZ public affairs, Mgr. Kateřině Bohuslavové M.Sc. z útvaru ČEZ ESG Skupiny za poskytnutí relevantních informací o přípravě podniku ČEZ a.s. a Ing. Pavlu Řežábkovi z útvaru analýzy trhů a prognózy ČEZ a.s., který byl zdrojem nejen spousty informací, ale také inspirace. V neposlední řadě bych rád poděkoval své rodině, příbuzným a hlavně své sestřenici Mgr. Štěpánce Očenáškové za neutuchající podporu a spoustu času, který mi věnovala.

Obsah

Úvod.....	- 1 -
1 Proč Dekarbonizace a proč hýbe světem.....	- 3 -
2 Realizace Zelené Dohody pro Evropu.....	- 7 -
2.1 Opatření	- 7 -
2.1.1 Klimatická neutralita.....	- 7 -
2.1.2 Přechod na čistou energii	- 8 -
2.1.3 Zdravý potravinový systém pro lidi a planetu	- 9 -
2.1.4 Ochrana životního prostředí a oceánů	- 9 -
2.1.5 Efektivní a bezpečná doprava šetrná k životnímu prostředí	- 10 -
2.1.6 Výzkum a inovace podněcující transformační změny	- 10 -
2.1.7 Financování a regionální rozvoj.....	- 10 -
2.2 Transformace hospodářství a společnosti.....	- 11 -
2.2.1 V čele třetí průmyslové revoluce	- 12 -
2.2.2 Ekologičtější energetický systém.....	- 12 -
2.2.3 Renovace budov podporující ekologičtější životní styl.....	- 13 -
2.2.4 Jednat v souladu s přírodou v zájmu ochrany planety a zdraví	- 13 -
2.2.5 Udržitelná doprava pro všechny	- 14 -
2.2.6 Podněcovat klimatická opatření na globální úrovni	- 15 -
2.3 Plnění klimatického cíle EU pro rok 2030 na cestě ke klimatické neutralitě- 15	-
2.3.1 Balíček „Fit for 55“.....	- 17 -
3 Nástroje Zelené Dohody pro Evropu.....	- 21 -
3.1 Taxonomie	- 21 -
3.1.1 Co je to taxonomie EU.....	- 21 -
3.1.2 Nařízení o taxonomii a akty v přenesené pravomoci.....	- 22 -
3.1.3 Hodnocení jaderné energie	- 23 -
3.1.4 Taxonomie Kompas	- 23 -
3.1.5 Platforma pro udržitelné financování	- 24 -
3.1.6 Taxonomie shrnutí	- 25 -
3.1.7 Taxonomie aktuální dění a systém přijetí DA	- 26 -

3.2	Cena uhlíku.....	- 27 -
3.2.1	Mechanismus uhlíkové vyrovnání na hranicích EU	- 28 -
4	Aktuální situace	- 30 -
4.1.1	Společný nákup plynu.....	- 31 -
4.1.2	Balíček „Fit for 55“.....	- 32 -
5	Současné modely pro hodnocení připravenosti podniků na Zelenou dohodu	- 34 -
5.1	Modely připravenosti.....	- 34 -
5.2	Hodnocení dle systému ESG	- 35 -
5.2.1	Kritéria ESG	- 36 -
5.2.2	Uplatňování ESG faktorů.....	- 36 -
6	Případová studie	- 38 -
6.1	Základní informace o vybraném podniku.....	- 38 -
6.2	Oddělení ESG Skupiny ČEZ a.s.....	- 42 -
6.3	Postup při hodnocení ESG.....	- 43 -
6.4	Zhodnocení výhod a nevýhod systému hodnocení ESG	- 44 -
	Zhodnocení a závěr.....	- 49 -
	Literatura.....	- 52 -
	Přílohy.....	I

Seznam symbolů a zkratek

Symbol/zkratka	Název	Význam
Adaptace	Přizpůsobení se změně klimatu	Jak se se změnami vypořádat
CBAM	Carbon Border Adjustment Mechanism	Mechanismus úpravy uhlíkových hranic (nesprávně „uhlíkové clo“)
CfD	Contract for Difference	Uhlíková kontrakt
Cirkulární ekonomika	Oběhové hospodářství	Způsob výroby a spotřeby, který díky sdílení, pronajímání, opětovnému používání, opravování, repasování nebo recyklaci zhodnocuje již existující výrobky, suroviny a materiály
CO ²	Oxid uhličitý	Sloučenina
DA	Delegovaný akt	Nařízení Evropské Komise v přenesené pravomoci
EU	Evropská Unie	Politická a ekonomická unie pro spolupráci v Evropě
ENTSO-G	European Network of Transmission System Operators for Gas	Evropská síť provozovatelů přepravních soustav pro zemní plyn
ICAO	International Civil Aviation Organization	Mezinárodní organizace pro civilní letectví
IPCC	The Intergovernmental Panel on Climate Change	Mezivládní panel pro změnu klimatu
Komise	Evropská komise	Výkonný orgán Evropské unie
KPI	Key Performance Indicator	Klíčové ukazatele výkonosti
Mitigace	Zmírňování změn klimatu	Jak změnám zabránit
OZE	Obnovitelné zdroje energie	Využití energie vody, větru, slunečního záření, biomasy a bioplynu
Parlament	Evropský parlament	Jeden ze sedmi orgánů Evropské unie

Rada	Evropská rada	Instituce EU, členové rady jsou šéfové národních exekutiv (prezidenti, premiéři)
RRR	Risk Reward Ratio	Poměr rizika a zisku
Scope 3	Nepřímé emise	Emise, které jsou následkem aktivit podniku, neklasifikovány jako Scope2 (např. nakupované suroviny, služby, služební cesty, odpady atp.).
SKČ	Skupina ČEZ	ČEZ a.s.
Stakeholder	Zainteresovaný subjekt	Osoba zainteresovaná na činnosti podniku (banky, pojišťovny, investoři, zaměstnanci)
Trialog	Diskuze tří stran	Jednání mezi evropským Parlamentem, Komisí a Radou
UNFCCC	The United Nations Framework Convention on Climate Change	Rámcová úmluva OSN o změně klimatu

Úvod

Zhoršování životního prostředí, stejně jako případné změny klimatu tvoří pro celý svět značnou existenční hrozbu. Pro překonání těchto nebezpečí vznikla tzv. Zelená dohoda pro Evropu, která má Evropskou Unii transformovat na konkurenceschopnou, ale zároveň moderní, ekonomiku, jež účinně využívá veškeré zdroje a kde:

- do roku 2050 bude dosaženo nulových emisí skleníkových plynů
- bude oddělen hospodářský růst od využívání zdrojů
- nikdo nebude znevýhodněn bez ohledu na regionální či etnickou příslušnost

Evropská komise přijala soubor návrhů, jenž by měly uzpůsobit politiky jednotlivých států Evropské Unie v oblasti ochrany klimatu, dopravy, energetiky a zdanění tak, aby se mohly lépe účastnit snižování čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 % oproti roku 1990. Avšak úkolem Zelené dohody pro Evropu je i nasměrování celé společnosti pro překlenutí ekonomických dopadů pandemie nemoci COVID-19. Na zrealizování těchto záměrů bude alokována celá jedna třetina investic, která bude dosahovat výše až 1,8 bilionu eur. Tyto finanční prostředky budou k dispozici v rámci sedmiletého rozpočtu EU a programu oživení NextGenerationEU. Všechny uvedené požadavky a opatření, ale budou mít vliv a dopady i na podnikatelské prostředí. Navíc rozsah těchto opatření a dopadů bude i ovlivněn v závislosti na předmětu podnikání dané společnosti. Toto téma je tedy velice aktuální, neustále jsou doplňována nová fakta, která jsou navíc mnohdy ještě významně směřována a upravována překotným vývojem událostí geopolitického charakteru. Z tohoto důvodu je cílem předložené bakalářské práce provést analýzu a zhodnocení současného stavu, zda již existují určité modely připravenosti, které by podnikům napomohly z hlediska hodnocení environmentálních aspektů, které jsou požadovány v rámci Zelené dohody EU.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části, a to teoretickou a praktickou. Teoretická část práce je zaměřena na seznámení s důvody, požadavky, opatřeními a předpokládanými dopady dekarbonizace, Zelené Dohody pro Evropu a jejích součástí jako jsou balíček Fit for 55, taxonomie, mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích ad. a pokouší se shrnout nejnovější vývoj v dotčených oblastech jak na poli Evropské Unie a přijímání nových delegovaných aktů, tak zejména pak s ohledem na aktuální geopolitické dění v Evropě. V rámci praktické části byla zpracována případová studie, která byla

realizována ve společnosti ČEZ, a.s, který je považován za předního lídra v environmentálním přístupu nejen v rámci společností v ČR, ale i v Evropě. Tato případová studie se zabývá popisem a vysvětlením mechanismu hodnocení ESG, které je v rámci dané společnosti využíváno pro hodnocení environmentálních aspektů. Dále je zde popsán postup při poskytování informací pro ratingové agentury a také další zkušenosti s dosavadním průběhem, ale i důvody, které vedou k vytváření těchto hodnocení a jejich následným využíváním pro další fungování firmy. Závěrem je ještě provedeno zhodnocení modelu ESG, především jeho výhod a nevýhod.

1 Proč Dekarbonizace a proč hýbe světem

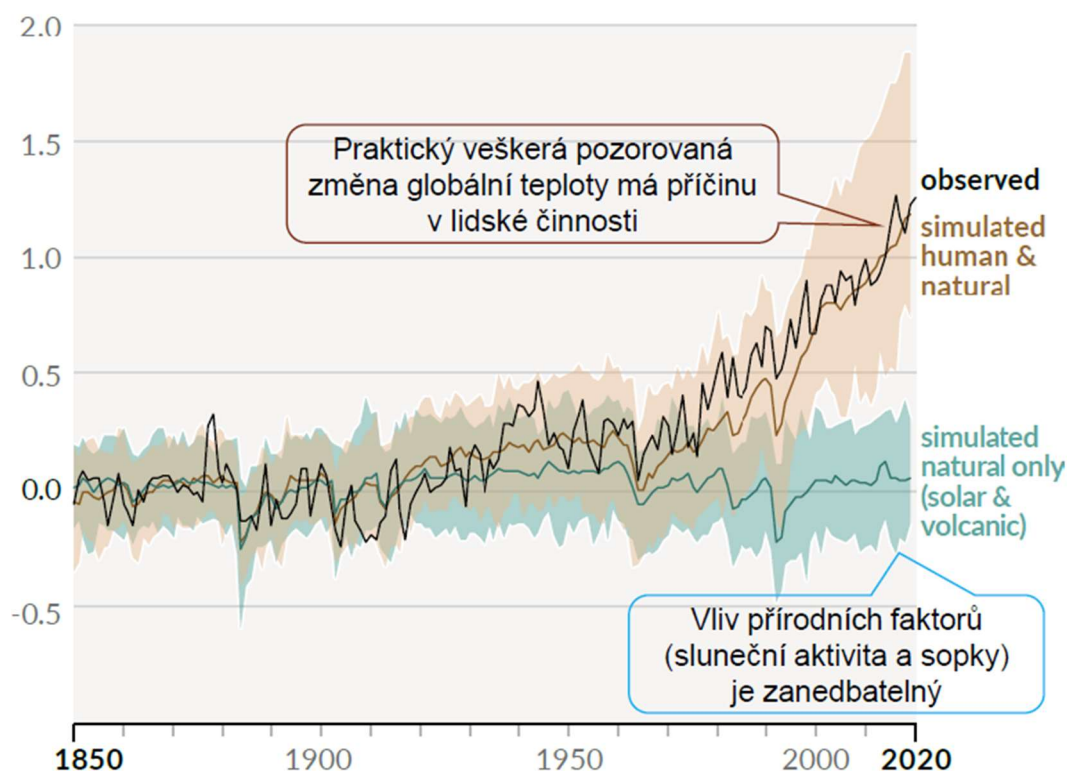
Dekarbonizace je zcela zásadní politické, ekonomické, technické a technologické téma pro 21.století. Když se ohlédneme zpátky v čase, tak lidstvo již absolvovalo několik obrovských projektů: Projekt MANHATAN, Člověk do vesmíru, Člověk na Měsíc a další. Projekt Dekarbonizace je ve srovnání s těmito projekty projektem mnohonásobně větším.

Tlak na dekarbonizaci zesílil poté, co nový report IPCC potvrdil dominantní vliv lidské činnosti na globální změnu klimatu.

V rámci reportu bylo prezentováno např.:

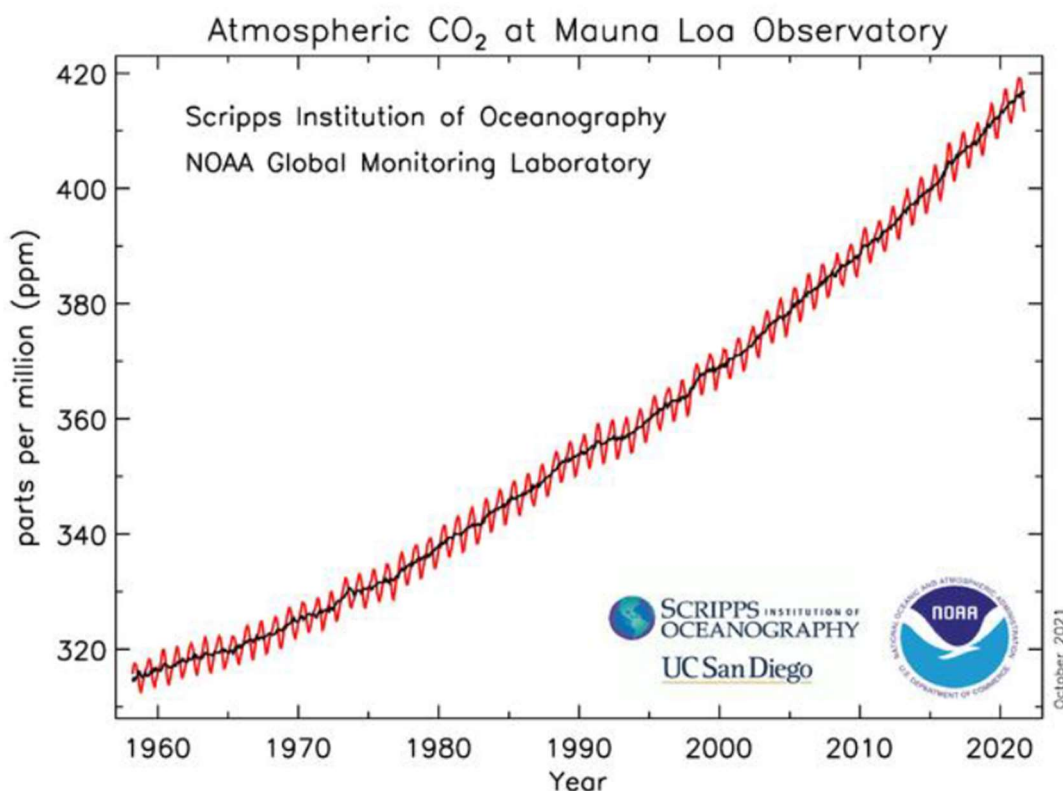
- nárůst teploty v poslední dekádě: - pevnina +1,5 °C / oceány +0,9 °C
- nárůst hladiny oceánů - mezi lety 1901 a 2018 o 20 cm
- koncentrace CO₂ v atmosféře - v roce 2020 naměřeno 414 ppm

Aktuální nárůst teploty překonal poslední teplé období před 6500 lety a je srovnatelný s teplotami před 125000 lety, přičemž přírodními cykly není vysvětlitelný. Příčina by tedy měla být jinde a dle současných názorů je jí tedy tzv. skleníkový efekt.

Obrázek 1 - Simulovaná a pozorovaná změna teploty globálního povrchu °C (převzato z [23, 25])

Hlavní příčinou skleníkového efektu je zejména plyn CO_2 , který je zodpovědný cca z 25%. Aby molekula plynu mohla zadržovat infračervené záření (vytvářet tzv. skleníkový efekt) musí být elektricky asymetrická, musí mít dipólový moment (kyslík, dusík, argon mají molekuly symetrické, a tudíž k efektu nepřispívají), voda je zdaleka nejvýznamnějším přispěvatelem a podílí se zhruba z 50%, dále pak se zúčastňují i další plyny jako třeba metan nebo ozon. Množství CO_2 vyprodukovaného přírodními příčinami (sopky, sluneční aktivita, fauna) je celkem zanedbatelné, lidská činnost produkuje plynu CO_2 mnohonásobně víc. Pro lepší představu sopečná činnost vyprodukuje cca 300 mil. tun CO_2 ročně, zatímco lidská činnost vyprodukuje 30 000 mil. tun CO_2 ročně [23, 25].

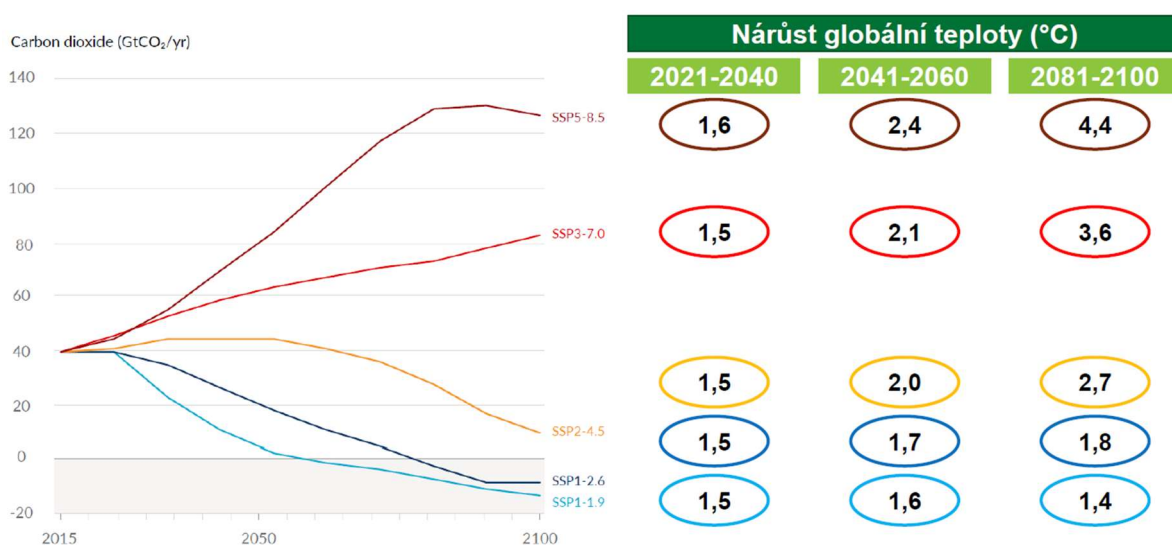

Obrázek 2 - Měření koncentrace CO_2 (převzato z [23, 25])

Politickým konsenzem bylo přijato rozhodnutí pokusit se udržet globální růst teploty v rozsahu do 2 °C, čemuž by odpovídala koncentrace CO_2 na úrovni 450ppm.

Měření koncentrace CO_2 probíhá kontinuálně od roku 1958 na vrcholu sopky Mauna Loa v Havajském souostroví. V roce 1958 byla naměřena koncentrace 316 ppm, v září 2021 dosáhla koncentrace CO_2 v atmosféře hodnoty 413 ppm. To znamená průměrný roční nárůst

o 1,8 ppm. Dle dostupných pramenů byla koncentrace CO₂ v předindustriální éře na hodnotě 280 ppm a je tak v současné době nejvyšší za posledních 2 miliony let. Průměrný nárůst koncentrace CO₂ v posledních 10 letech (2010-2020) činí 2,4 ppm/rok, takže čistě teoreticky zbývá posledních 15let k dosažení limitu 450 ppm, který by dával ještě relativně dobré vyhlídky, co se budoucnosti týká. Zastavení vysokého růstu globální teploty vyžaduje dosáhnout klimatické neutrality krátce po roce 2050.

Obrázek 3 - Modely nárůstu teploty publikované IPCC (převzato z [23, 25])

K závazkům na dekarbonizaci se postupně připojují další a další světové státy. Evropská unie se stala jedním z prvních, v současné době se však ke splnění cílů v oblasti klimatické neutrality zavázalo již 136 zemí, které dohromady pokrývají 88 % globálních emisí, 85 % světové populace a 90 % HDP.

 <ul style="list-style-type: none"> Závazek klimaneutrality 2050 Strategie Green Deal Balíček Fit for 55 	 <ul style="list-style-type: none"> Závazek klimaneutrality 2060 Spuštění národního ETS 2021 Konec financování výstavby nových uhelných elektráren v zahraničí 	 <ul style="list-style-type: none"> Brazílie: Závazek Klimaneutrality 2050 Konec ilegálního odlesňování do r. 2030
 <ul style="list-style-type: none"> Závazek klimaneutrality 2050 Snížení produkce CO2 o 50-52 % oproti r. 2005 do 2030 Bezemisní energetika 2035 	 <ul style="list-style-type: none"> Závazek klimaneutrality 2050 „Zelený“ stimulační balíček 	 <ul style="list-style-type: none"> Argentina: Buenos Aires klimaneutralní 2050 Cíle na snižování emisí
 <ul style="list-style-type: none"> Cíl klimaneutrality 2050 	 <ul style="list-style-type: none"> Jižní Korea přijala závazek klimaneutrality 2050 Ekonomický „Green Deal“ 	 <ul style="list-style-type: none"> Chile: cíl klimaneutrality 2050 Maximum emisí v r. 2025
 <ul style="list-style-type: none"> Závazek klimaneutrality 2050 Spuštění UK ETS 2021 Přísnější cíle než EU 	 <ul style="list-style-type: none"> Indie: Cíl klimaneutrality 2070 	 <ul style="list-style-type: none"> Nigérie: Cíl klimaneutrality 2060
 <ul style="list-style-type: none"> Nový Zéland: Cíl klimaneutrality 2050 	 <ul style="list-style-type: none"> Rusko: Cíl klimaneutrality 2060 	 <ul style="list-style-type: none"> Jihoafrická republika: Cíl klimaneutrality 2050
 <ul style="list-style-type: none"> Austrálie: Cíl klimaneutrality 2050 	 <ul style="list-style-type: none"> Ukrajina: Cíl klimaneutrality 2060 	 <ul style="list-style-type: none"> Saúdská Arábie: Cíl klimaneutrality 2060

Obrázek 4 – Nízkoemisní ekonomika se již stala globálním trendem (převzato z [23, 25])

K politickému rozhodnutí se v současné době již jednoznačně přidalo i rozhodnutí byznysové. Podniky už si toto politické rozhodnutí vzaly za své a přijaly ho jako základní téma. Rázem tak můžeme vidět, že největší firmy již neřeší jak se závazkům z toho plynoucím vyhnout, ale naopak jak jim vyhovět a zaujmout přední místa na rostoucím trhu. Největší evropské energetické firmy, jako ENEL, RWE, IBERDROA, jsou již v podstatě proponenty uváděných opatření. Firmy, které tyto závazky přijaly a zahrnuly do svých strategií dostatečně brzy, tak získaly určitou konkurenční výhody, která jim dala technologický náskok oproti ostatním společnostem. Například dánská firma DONG Energy, nyní již známá jako Ørsted se dříve zabývala těžbou ropy a zemního plynu a okrajově energetikou změnila zásadně svoji podnikovou strategii a postupem času se stala leadrem v budování offshore větrných elektráren a významně z toho těží.

Avšak dopady těchto vlivů mohou být pozorovány nejen ve výrobním sektoru, ale i finančním. Evropská Centrální Banka již změnila definici inflačního cíle z „below but close to 2%“ na „symetrical 2%“ a zohledňuje tak klimatický cíl při provádění měnové politiky. Z tohoto důvodu ECB zavedla provádění různých druhů statistik tak, aby umožňovaly vykazovat klimaaspekt měnové politiky nebo bude např. prováděn „klimatický stress test“ jednotlivých bank [23, 25].

2 Realizace Zelené Dohody pro Evropu

Evropská Unie chce s pomocí předložených návrhů docílit toho, aby všechna odvětví hospodářství byla schopna tuto výzvu splnit a bude tak možné dosáhnout vytýčených cílů v oblasti klimatu do roku 2030, a to ekonomicky efektivním, konkurenceschopným a spravedlivým způsobem. [1]

Zelená dohoda pro Evropulepší život a zdraví občanů i budoucích generací tím, že zajistí:

- nezávadnou vodu, zdravou půdu, čisté ovzduší a biologickou rozmanitost
- renovaci budov v zájmu energetické účinnosti
- cenově dostupné, zdravé potraviny
- rozšíření veřejné hromadné dopravy
- ekologičtější energie díky špičkovým čistým technologiím a inovacím
- delší životnost výrobků, s důrazem na možnost jejich opravování, recyklování a opětovné používání
- pracovní místa odolná proti budoucím změnám na trhu práce a vzdělávání v oblastech, které budou potřeba pro budoucí transformaci společnosti
- globálně konkurenceschopný, odolný průmysl

2.1 Opatření

Evropská komise přijala soubor návrhů, které uzpůsobí politiky EU v oblasti klimatu, energetiky, dopravy a zdanění tak, aby se mohly podílet na snižování čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 % oproti roku 1990. [1]

2.1.1 Klimatická neutralita

Zelená dohoda pro Evropu si dala za cíl dosáhnout **klimatické neutrality** Evropy **do roku 2050**. Aby byl tento cíl právně závazný, předložila Komise návrh evropského právního rámce pro klima, ve kterém je stanoven ambicióznější cíl v oblasti čistého snížení emisí skleníkových plynů: **do roku 2030 alespoň o 55 %** ve srovnání s úrovní roku 1990. V zájmu dosažení cílů v oblasti dekarbonizace je potřeba snížit objem emisí **ve všech odvětvích hospodářství**, počínaje energetikou a průmyslem až po zemědělství a dopravu. Změna klimatu představuje hrozbu zcela globální, a proto vyžaduje **celosvětové řešení**.

Proto Evropská Unie o otázkách změny klimatu komunikuje se všemi svými mezinárodními partnery a podporuje je v jejich úsilí, zejména na základě Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) a související **Pařížské dohody**. Kromě opatření na zmírnění dopadu změny klimatu provádí Evropská unie také kroky v zájmu **přizpůsobení se změně klimatu** s cílem připravit se na nevyhnutelné změny. [1]

2.1.2 Přechod na čistou energii

Výroba a využívání energie je zodpovědná za vznik **více než 75 % emisí skleníkových plynů v Evropské Unii**. Z tohoto důvodu je zcela zásadní **dekarbonizovat energetický systém EU**, aby se nám podařilo splnit cíle v oblasti klimatu, které byly stanoveny na rok 2030 i na rok 2050, kdy by mělo být dosaženo uhlíkové neutrality EU. Zelená dohoda pro Evropu se soustředí na 3 hlavní zásady, které mají přispět ke snížení emisí skleníkových plynů a ke zlepšení kvality života občanů.

Cílem je:

1. zajistit **bezpečné a cenově dostupné dodávky energie v EU**
2. vytvořit v EU **plně integrovaný, propojený a digitalizovaný unijní trh s energií**
3. dávat prioritu **energetické účinnosti**, snižovat **energetickou náročnost budov** a rozvíjet takové odvětví energetiky, které se z velké míry zakládá na **obnovitelných zdrojích energie**

Proto je třeba a komise navrhuje:

- **vybudovat propojené energetické soustavy** a integrované sítě na podporu obnovitelných zdrojů energie
- **dekarbonizovat odvětví zemního plynu** a podporovat **integraci** napříč sektory
- podporovat inovativní technologie a zlepšit **infrastrukturu**
- zlepšit **energetickou účinnost** výrobků
- rozšiřovat **evropské energetické standardy do ostatních částí světa**
- **zlepšit pozici spotřebitelů** a členským státům pomoci řešit energetickou chudobu
- plně rozvinout potenciál **větrné energie na moři** v Evropě [1]

2.1.3 Zdravý potravinový systém pro lidi a planetu

Existuje zcela zřejmá souvislost mezi tím, zda jsou zdraví lidé, zda je zdravá společnost a zda je zdravá planeta – potravinové systémy. Zelená dohoda pro Evropu proto přisuzuje strategii pro udržitelný růst a udržitelnost potravinových systémů prvořadý význam. Dohoda je koncipována tak, aby posílila ekonomiku, ale aby také zlepšila zdravotní stav a kvalitu života obyvatel i péči o celou přírodu.

Evropský zemědělský a potravinový systém, který se opírá o společnou zemědělskou politiku, je již nyní celkovým standardem, zejména pokud jde o dodávky, výživu a kvalitu. Tyto vlastnosti by se měly stát standardem udržitelnosti i v globálním měřítku. Přejít na udržitelný potravinový systém může přinést nejen environmentální a zdravotní přínosy, ale i hospodářské a sociální výhody. Během oživení ekonomiky po pandemii je proto třeba se vydat na cestu udržitelnosti.

Cílem EU je zejména:

- zvýšit odolnost potravinového systému EU
- omezit environmentální a klimatickou stopu potravinového systému
- řádně zabezpečit dodávky potravin v přímém kontaktu se změnou klimatu či úbytku biologické rozmanitosti
- globální transformaci nasměrovat ke konkurenceschopné udržitelnosti od zemědělce ke spotřebiteli [1]

2.1.4 Ochrana životního prostředí a oceánů

Evropské oceány a moře, stejně jako životní prostředí jsou pro Evropu zdrojem přírodního i hospodářského bohatství. Chceme-li z nich i v budoucnu čerpat vzácné zdroje, musíme je chránit a pečovat o ně.

Mezi priority Zelené dohody pro Evropu patří:

- snížení znečištění jak ovzduší, tak i půdy a vody
- vhodnější nakládání s odpady
- ochrana biologické rozmanitosti a ekosystémů
- přechod k oběhovému hospodářství
- opatření k udržitelnosti modré ekonomiky a odvětví rybolovu

Činnost Evropské Unie v těchto zásadních oblastechlepší zdraví i kvalitu života občanů, a umožní řešení problémů životního prostředí i snížení emisí skleníkových plynů. [1]

2.1.5 Efektivní a bezpečná doprava šetrná k životnímu prostředí

Doprava přispívá k HDP v Evropské Unii přibližně 5 % a v Evropě zaměstnává víc než 10 milionů lidí. Proto má systém dopravy zásadní význam pro evropské podniky a globální dodavatelské řetězce. Cena za dopravu je vysoká: jsou s ní spojený hluk, dopravní zácpy a nehody a v neposlední řadě také emise skleníkových plynů a znečišťujících látek. Emise z dopravy představují přibližně 25 % celkových emisí skleníkových plynů produkovaných v rámci Evropské Unie. Jejich objem v posledních letech ještě významně roste. Plánovaným cílem EU je být do roku 2050 prvním klimaticky neutrálním kontinentem. To bude vyžadovat velmi ambiciózní změny v dopravě, které povedou k dosažení 90 % snížení emisí skleníkových plynů způsobených dopravou do roku 2050. [1]

2.1.6 Výzkum a inovace podněcující transformační změny

Závazek stát se prvním klimaticky neutrálním kontinentem na světě do roku 2050 je příležitostí, jak modernizovat hospodářství a společnost Evropské Unie a přeorientovat je na spravedlivou a udržitelnou budoucnost.

Výzkum a inovace budou hrát ústřední úlohu v

- zrychlení a procházení nezbytných přechodů
- předvádění a odstraňování rizik
- zapojení občanů do sociálních inovací

Program Horizont Evropa je program Evropské Unie pro výzkum a inovace (2021–2027).

- Jeho nástroje a správa přinášející nová řešení jsou nastaveny tak, aby vybízely k potřebným systémovým změnám k dosažení klimatické neutrality a zajistily ekologickou a hospodářskou transformaci. [1]

2.1.7 Financování a regionální rozvoj

V zájmu dosažení cílů stanovených v rámci Zelené dohody pro Evropu bylo přislíbeno, že během deseti let bude uvolněno nejméně 1 bilion eur ve formě **udržitelných investic**. Do tzv. zelených investic bude nasměřováno 30 % víceletého rozpočtu EU (2021–2028) a

jedinečného unijního nástroje NextGenerationEU (NGEU), určeného na postpandemické zotavení. Na reformy a investice, podporující cíle v oblasti ochrany klimatu, musí všechny země Evropské Unie věnovat nejméně 37 % finančních prostředků, jež obdrží v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, jehož celkový rozpočet dosahuje 672,5 mld. eur. Veškeré investice a reformy, jež mohou být takto financovány, nesmí významně poškozovat cíle Evropské Unie v oblasti životního prostředí. 30 % finančních prostředků v rámci programu NGEU chce Komise získat prodejem zelených dluhopisů, které vydá jménem Evropské Unie. [1]

2.2 Transformace hospodářství a společnosti

Změna klimatu je patrně největší výzvou současné doby i blízké budoucnosti. Dává však příležitost vytvořit nový model hospodářství, a to včetně vzniku naprosto nových odvětví průmyslu a výroby i nových „zelených“ pracovních míst.

Všech 27 členských států Evropské Unie se zavázalo do roku 2050 přeměnit Evropu v první klimaticky neutrální kontinent. Jednotlivé státy přislíbily, že do roku 2030 sníží emise nejméně o 55 % oproti roku 1990.

Tímto by se měly otevřít zcela nové možnosti, jak investovat, vytvářet, popř. zdokonalovat:

- nové příležitosti
- nová pracovní místa
- hospodářský růst
- snížení emisí CO₂ a dalších „skleníkových“ plynů
- snížení závislosti na dodávkách fosilních paliv vč. plynu a energie ze zahraničí
- zlepšení životních podmínek a zdraví obyvatel
- problém energické chudoby

Zároveň by každý měl dostat příležitost se uplatnit a bude rovněž zvýšena podpora zranitelných občanů, jelikož dojde k postupnému odstraňování nerovností a energetické chudoby. Dojde k posílení konkurenceschopnosti evropských podniků. [1]

2.2.1 V čele třetí průmyslové revoluce

Přechod na zelenou ekonomiku představuje pro evropský průmysl významnou příležitost, neboť vytváří trhy s čistými technologiemi a výrobky. Nové návrhy v této oblasti budou mít dopad na celé hodnotové řetězce v odvětvích, jako je energetika a doprava, stavebnictví a renovace, což pomůže vytvořit udržitelná, lokální a dobře placená pracovní místa v celé Evropě.

- 35 milionů budov, které je možné zrenovovat do roku 2030
- 160 000 zelených pracovních míst, které lze vytvořit ve stavebnictví do roku 2030

Očekává se, že inovace v oblasti hospodářství a rozsáhlejší využívání obnovitelných zdrojů energie vytvoří v těchto odvětvích vyšší zaměstnanost. Zvyšování energetické účinnosti budov vytvoří pracovní místa ve stavebnictví a vyšší poptávku po místní pracovní síle.

Cíle v oblasti klimatu je nutno udržet, bez nebezpečí ohrožování průmyslu EU soutěžením s pochybnou konkurencí ze zemí mimo EU.

Komise proto navrhuje zavést mechanismus, podle něhož by podniky, které pocházejí ze zemí s méně přísnými klimatickými pravidly, musely při dovozu zboží do EU také platit cenu uhlíku (CBAM). [1]

2.2.2 Ekologičtější energetický systém

Budeme-li chtít do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů alespoň o 55 %, je nezbytné zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů a současně také energetickou účinnost. Komise navrhuje zvýšit plánovaný závazný podíl obnovitelné energie v energetickém mixu EU na 40 %. Návrhy prosazují stanovení dodatečných cílů týkajících se používání obnovitelných paliv, jako je vodík v průmyslu a dopravě.

Snížení spotřeby energie by s sebou navíc přineslo také snížení emisí a nižší náklady na energii pro konečné spotřebitele a průmysl. Komise navrhuje zvýšit cíle v oblasti energetické účinnosti na úrovni EU a učinit je závaznými, aby se konečná spotřeba energie a spotřeba primární energie v EU snížila do roku 2030 celkově o 36–39 %.

- 40 % nový cíl v oblasti energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030

- 36–39 % nové cíle v oblasti energetické účinnosti do roku 2030 pro konečnou spotřebu energie a spotřebu primární energie

Ekologickou transformaci rovněž musí regulárními stimuly rozvíjet systém zdanění energetických produktů. Komise navrhuje sjednotit daňové sazby u vytápění i dopravy s klimatickými cíli a zároveň zmírňovat dopad těchto opatření na sociálně zranitelné občany.

[1]

2.2.3 Renovace budov podporující ekologičtější životní styl

Renovace budov umožňuje ušetřit energii, zajistí ochranu před chladem i teplem a pomůže zmírnit dopady na energetickou chudobu. Nový Sociální klimatický fond pomůže chránit občany EU, kteří budou nejvíce postiženi nebo ohroženi chudobou z hlediska energetiky či mobility. Pomůže zmírnit náklady těm, kterých se změny dotknou nejvíce, a zajistit, že přechod bude sociálně spravedlivý. Na financování renovací objektů, přístupu k mobilitě s nulovými a nízkými emisemi nebo dokonce na podporu příjmů poskytne v průběhu následujících 7 let 72,2 mld. EUR. Kromě obytných budov je nezbytné renovovat i budovy veřejné, pro lepší využívání energie z obnovitelných zdrojů a zvýšení jejich energetické účinnosti.

Komise navrhuje:

- povinnost členských států renovovat alespoň 3 % celkové podlahové plochy všech veřejných budov ročně
- pro využívání obnovitelných zdrojů energie v budovách ustanovit referenční hodnotu 49 % do roku 2030
- uložit členským státům povinnost navyšovat podíl energie z obnovitelných zdrojů na vytápění a chlazení o +1,1 procentního bodu ročně až do roku 2030 [1]

2.2.4 Jednat v souladu s přírodou v zájmu ochrany planety a zdraví

Obnova přírody a biologické rozmanitosti je mimořádně výhodným řešením pohlcování a ukládání uhlíku. Příroda je v boji proti změně klimatu naším hlavním spojencem. Z toho důvodu Komise navrhuje obnovit evropské lesy, půdu, mokřady a rašeliniště. Tím se zvýší absorpce CO₂ a naše životní prostředí bude vůči změně klimatu odolnější.

Oběhové a udržitelné řízení těchto zdrojů bude mít za cíl

- zlepšení našich životních podmínek
- uchování zdravého životního prostředí
- vytvoření kvalitních pracovních míst
- poskytnutí udržitelných zdrojů energie

Přirozené pohlcování uhlíku – nové cíle:

- -225 Mt starý cíl
- -268 Mt současný objem pohlcování uhlíku
- -310 Mt nový cíl

Bioenergie může významně pomáhat s postupným ukončením používání fosilních paliv a rovněž k dekarbonizaci hospodářství EU. Je však ji nutno užívat udržitelným způsobem. Komise navrhla nová přísnější kritéria, která dokáží zamezit neobhajitelné těžbě lesů a umožní ochránit oblasti s vysokou hodnotou biologické rozmanitosti. [1,25]

2.2.5 Udržitelná doprava pro všechny

Přechod k ekologičtější mobilitě nabídne čistou, přístupnou a cenově dostupnou dopravu i v nejdlejších oblastech.

Evropská komise navrhuje náročnější cíle v oblasti snížení emisí CO₂ u nových osobních automobilů a dodávek.

- 55 % snížení emisí z osobních automobilů do roku 2030
- 50 % snížení emisí z dodávek do roku 2030
- 0 emisí z nových automobilů do roku 2035

Komise rovněž podporuje růst trhu s vozidly s nulovými či nízkými emisemi. Především se snaží zabezpečit existenci infrastruktura klíčové pro nabíjení těchto vozidel.

Mimo to se na silniční dopravu bude od roku 2026 vztahovat systém obchodování s emisemi, což znamená, že za znečišťování se bude platit. I toto přispěje k využívání ekologičtějších paliv a podpoří investice do čistých technologií.

Komise zároveň navrhla stanovování ceny uhlíku i pro leteckou dopravu, která měla v současnosti výjimku. Nedílnou složkou návrhu je podpora udržitelných leteckých paliv, díky

čemuž by měla být ustavena povinnost používání udržitelných paliv při všech odletech z letišť v EU.

V dalším kroku Komise navrhuje rozšíření systému stanovování ceny uhlíku i na námořní odvětví, aby bylo možné zajistit příspěvek k úsilí o dekarbonizaci hospodářství i v této oblasti. Komise stanoví cíle i pro velké přístavy, kde je možné využívat pobřežní zdroje energie, aby se omezilo používání znečišťujících paliv. [1]

2.2.6 Podněcovat klimatická opatření na globální úrovni

Celosvětová hrozba změny klimatu může být vyřešena pouze vzájemnou spoluprací všech států. Pozitivním příkladem již je Zelená dohoda pro Evropu, která přiměla většinu zemí mimo EU stanovit si vlastní cíle pro dosažení klimatické neutrality. Proto je nezbytné podpořit značné investice do inovativních technologií v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, ale i dopravy a tyto segmenty následně významně rozvíjet. Získané odborné znalosti i vyvinuté technologie bude následně možné využít i ve zbytku světa.

2.3 Plnění klimatického cíle EU pro rok 2030 na cestě ke klimatické neutralitě

Jelikož se dle EU nacházíme v zásadním momentě, pokud jde o globální reakci na kritickou situaci v oblasti klimatu a biologické pestrosti, jsme patrně právě tou generací, která ještě může jednat včas. Současné desetiletí je v zájmu zdraví, dobrých životních podmínek a budoucího prospěchu nás všech, rozhodujícím okamžikem pro splnění našich závazků v rámci Pařížské dohody. Proto chce jít Evropská Unie příkladem a stanovila nám všem vysoce ambiciózní cíle pro snížení emisí o nejméně 55 % do roku 2030 ve srovnání s rokem 1990. Součástí toho je také jasně avizovaný plán, aby se Evropa do roku 2050 mohla stát prvním klimaticky neutrálním kontinentem. Tyto cíle nyní nejsou už jen přáním a ambicemi, ale zřetelně stanovenými povinnostmi.

V souladu s tímto plánem je záměrem balíčku konceptů připravit Evropskou unii na snížení emisí o 55% („Fit for 55“) a zabezpečit důležitou přeměnu ve společnosti, hospodářství a průmyslu. Jedná se o celospolečenský závazek a současně možnost, jež má být přístupná všem bez rozdílu zda jde o investory, podniky nebo spotřebitele, domácnosti a města či jednotlivce. Všichni by měli mít prospěch z lepší a čistší přírody, čistého vzduchu, chladnějších a zelenějších měst, či ze zdravější populace, menší spotřeby zdrojů, nižších účtů

za energie nebo z nových technologií, příležitostí a pracovních míst. Hlavním úkolem této celkové transformace EU je zabezpečit, aby tyto aktiva mohli co nejlépe a v co nejkratší době využívat všichni občané bez ohledu na své postavení a současně také posílit naši konkurenceschopnost v globálním, celosvětovém měřítku. [1,25]

Jestliže budeme jednat dřív, než dojdeme k přelomového bodu, můžeme tuto přeměnu navrhnout, a ne pouze řešit odezvou nastalou situaci a zařadit se dle ní. Pokud nepřijmeme žádná opatření budou náklady jednoznačně vyšší než náklady na případné splnění našich plánů v oblasti ochrany klimatu. Pouhá čísla, ale zcela jistě, nedokáží přesně zobrazit relevantní dopady v případě, že bychom žádná opatření neprováděli. Naše nečinnost by také mohla vést k novému dělení společnosti: na ty, kteří si šetrné, moderní technologie s využitím obnovitelných zdrojů energie mohou dovolit, a těmi, kteří nemají jinou možnost nežli technologie zastaralé a životní prostředí poškozující. Další generace by pak nutně musely bojovat s mnohem silnějšími i četnějšími atmosférickými poruchami, obdobími sucha nebo naopak povodní, s požáry či uragány. Konflikty, které by to mohlo způsobovat by se následně mohly rozhořet po celém světě. Řešení těchto krizí je tedy věcí všeobecnou, napříč generacemi i státy. To, co pro to dokážeme udělat v příštích desítkách let, bude nutně ovlivňovat budoucnost našich potomků a dalších generací. Z těchto neopominutelných důvodů by měla být opatření v oblasti klimatu neustále více a více podporována. Po silnějších krocích volají hlavně mladí lidé, kteří tvoří hybnou sílu změn, nabádají EU i jednotlivé vlády, aby se ihned a se vši silou začaly chovat tak, aby chránily životní prostředí pro další generace. [1,25]

Současné podněty vycházejí z právních předpisů, které Evropská unie má již zavedeny. Zelená dohoda pro Evropu stanovuje plány této změny. Položila základy pro hospodářství zítřka s přelomovými strategiemi, jež se týkají biologické rozmanitosti, oběhového hospodářství, nulového znečištění, udržitelné a inteligentní mobility, renovační vlny, udržitelných potravin, vodíku, baterií, obnovitelné energie z moří a mnoha dalších. Na podporu změn byly vyčleněny obrovské zdroje, ať už díky projektu EU na podporu obnovy (nástroj NextGenerationEU), který na přeměnu ekologie přispívá nejméně z 37 %, dlouhodobého rozpočtu EU na období 2021–2027 nebo zaměření na tzv. „udržitelné financování“ a následné uvolnění soukromých investic. Musíme i nadále uvádět do pohybu všechny politiky EU aby podporovaly přechod ke klimatické neutralitě. A to včetně plánů v oblasti výzkumu, průmyslu, hospodářské soutěže a obchodu.

Balíček vychází z nutnosti dosáhnout záměrů a cílů pro rok 2030, včetně toho jak záměrů dosáhnout co možná nejspravedlivějším způsobem. V plánech na dosažení cíle v oblasti ochrany klimatu do roku 2030 jsou posuzovány také možnosti a ekonomická náročnost celé přeměny a projevilo se, že pokud zvolíme správnou kombinaci strategií, může být výsledek pozitivní. To vychází z poznání, že když je něco dobré pro Zemi, je to dobré i pro její obyvatele i flóru a faunu. Mělo by se to pozitivně ukázat na zvyšování výsledků celkové ekonomiky o více než 62 % od roku 1990 a poklesu emisí ve shodném časovém úseku o 24 %. [1,25]

Balíček vykresluje nejkompexnější soubor návrhů, které kdy Komise v oblasti klimatu a energetiky předložila, a může tak položit základy pro nová pracovní místa a odolné a udržitelné evropské hospodářství. Vytváří usměrňující podstatu pro dosažení těchto cílů finančně efektivním, rovnostářským a konkurenceschopným způsobem. Zavádí také „cenu za uhlík“ o to v mnoha oborech. To následně přinese další doplňující příjmy k následnému uskutečnění spravedlivé transformace, a může významně zlevnit ekologicky čistá řešení. Významně podporuje vyšší využití energie z obnovitelných zdrojů a vyšší úspory energie. Umožňuje rostoucí prodej čistých nových vozidel a čistějších pohonných hmot. Zajišťuje, aby výroba stanula v čele těchto změn, a poskytuje jistotu, tolik potřebnou pro dotace investic a inovací. Významně se zaměřuje na zdanění nečistých zdrojů energie ve shodě s cíli v oblasti klimatu a životního prostředí. Balíček tak převede zásadu „znečišťovatel platí“ do praxe. Jeho velkým záměrem je obrácení klesajícího trendu schopnosti přírody odstraňovat uhlík z atmosféry. Tím, že podporuje celosvětové kroky k zajištění v oblasti klimatu, pomáhá nám zajistit, aby naše klimatické cíle hrozba úniku uhlíku neoslabila.

Balíček „Fit for 55“ upevňuje čelní pozici EU, která svým jednáním jde jde příkladem v boji proti změně klimatu. Opatření EU sama o sobě však nemohou zajistit snížení emisí na globální úrovni, které svět nezbytně potřebuje. EU je i nadále plně rozhodnuta uplatňovat mnohostranné celosvětové uspořádání a vybízí své partnery po celém světě, aby s ní v jejím úsilí spolupracovali. Proto EU kooperuje se skupinami G7 a G20, ale i dalšími mezinárodními partnery, aby bylo možné vidět, že vyšší cíle v oblasti klimatu, hospodářská prosperita a udržitelný růst se vzájemně nevylučují. [1,3,4,5]

2.3.1 Balíček „Fit for 55“

Jedná se o soubor opatření, jež mají zajistit splnění závazku snížení celkových emisí v Evropské Unii o 55% oproti roku 1990, kterým se EU se zavázala k dosažení klimatické

neutrality do roku 2050. Zároveň došlo k navýšení průběžného cíle pro snížení emisí k roku 2030 z dosavadních 40% na 55% oproti roku 1990.

Balíček „Fit for 55“ se skládá z komplety 17 navzájem provázaných dokumentů, které se zaměřují na společný cíl, kterým má být zabezpečení konkurenceschopné a spravedlivé ekologické transformace do roku 2030. Balíček souhrně podporuje osm současných právních předpisů a nastavuje pět zcela nových podnětů v řadě ekologických či politických oborů a hospodářských odvětví: klimatu, energetiky a paliv, dopravy, budov či lesnictví nebo využívání půdy.

Zákonodárné návrhy jsou podepřeny analýzami odhadů důsledků, které berou v úvahu vzájemnou propojenost celého balíčku. Analýza odhaluje, že příliš silné se spoléhání na zesílené řídicí mechanismy by vedlo k abnormálně vysoké ekonomické zátěži. A jelikož samotné stanovování cen uhlíku by neodstranilo přetrvávající selhání trhu a netržní překážky. Zvolená kombinace politik proto představuje důkladně promyšlenou rovnováhu mezi stanovením cen, cíli, normami a podpůrnými opatřeními. [1,25]

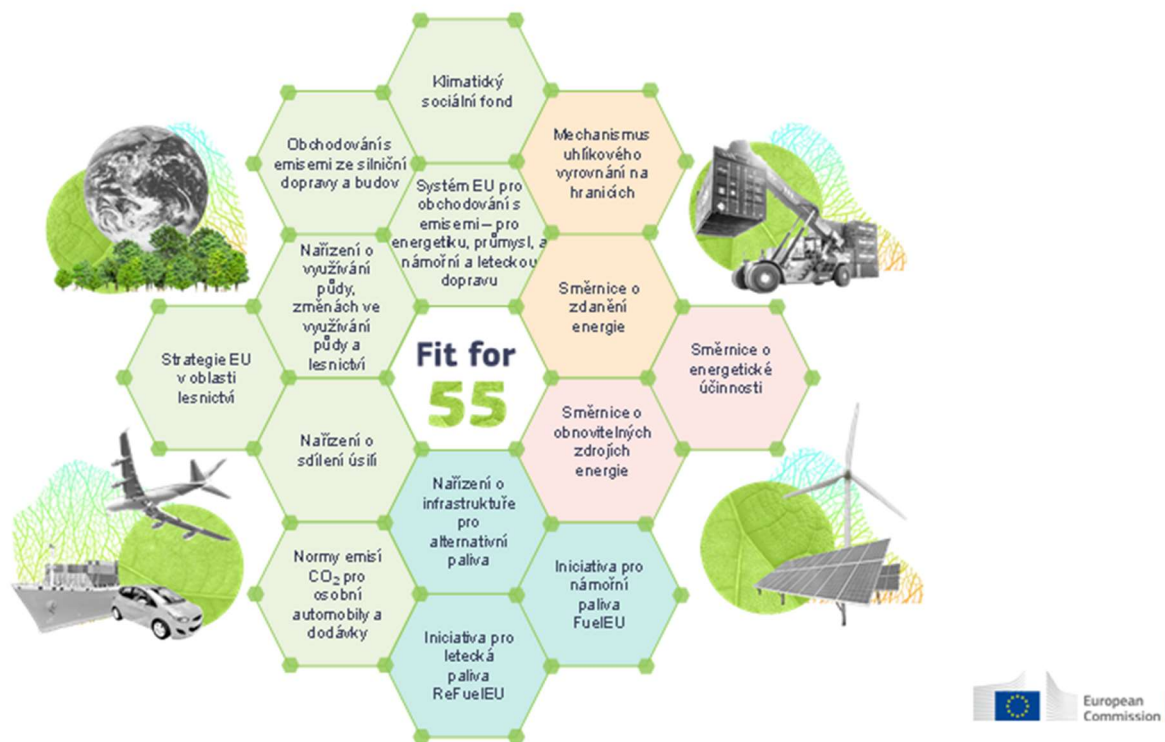
Obrázek 5 - Balíček Fit for 55 (převzato z [1])

Balíček „Fit for 55“ obsahuje revizi tří úhelných kamenů evropské energeticko-klimatické politiky: EU ETS (včetně úpravy MSR, letectví a CBAM), OZE směrnice a Směrnice o energetické účinnosti. Vedle toho pokrývá i množství dalších témat, jako Effort sharing (dekarbonizace v sektorech mimo EU ETS), CBAM (tzv. „uhlíkové clo“),

energetické zdanění, emisní standarty v dopravě, infrastrukturu pro alternativní paliva, strategii pro lesnictví, sociální klimatický fond ad.) Zveřejněné návrhy nyní budou diskutovány v rámci triologu (diskuze mezi Evropskou omisí, Evropskou radou a Evropským parlamentem). Reálný vstup v platnost tak lze očekávat v horizontu cca 2let. Evropská unie počítá s tvorbou hromadné politiky k dosažení celkových vytyčených cílů. Pro dosažení i využívání všech cílů a s tím bezprostředně spojených aktiv je žádána vzájemnost a spolupráce mezi jednotlivými členskými státy i jejich obyvateli. Pro získání finálních záměrů si musí všichni počínat v harmonii se svými možnostmi, schopnostmi i pravomocemi a vzájemným respektem ke svým různým národním specifikům a s ohledem na rozdílné počáteční podmínky jednotlivých států. Balíček „Fit for 55“ je koncipován tak, že každý stát EU je povinen sdílet svou snahu co nejvíc nákladově efektivním postupem, a zároveň je povinen vzít v potaz na rozdíly mezi jednotlivými zeměmi. Dotace budou následně poskytovány tedy hlavně těm kdo je nejvíce potřebují, aby tak bylo zajištěno, že transformace bude přínosem pro všechny. [1,25]

Balíček návrhů byl důsledně navržen takovým způsobem, aby dokázal zajistit nezbytnou rovnoměrnost mezi politicky navrženými opatřeními a posléze produkovanými příjmy. Ta se následně stane pevným základem a zároveň také spravedlivým iniciátorem celé, transformační změny v kompletním hospodářství EU. Změny významu přisouzené jednotlivým způsobům samozřejmě vyvolá řetězovou reakci ve spoustě dalších a stejně tak si vyřazení nějakého opatření vyžádá změny návrhů v dalších oborech. Pro zajištění toho, že Evropská Unie bude na přijetí balíčku „Fit for 55“ patřičně připravena (tedy že bude schopna snížit produkované emise o min. 55 %) je bezpochyby nezbytné dokončit veškeré navržené nástroje a zejména je pak nutné zachovat i jejich vyvážení.

Balíček „Fit for 55“ zcela bezpodmínečně počítá s tím, že Evropská Unie i její občané musejí mít dobře dostupné nejlepší možné verze informací, finančně příznivé možnosti a vhodné podněty, aby byly schopni provádět potřebné dílčí změny, jenž nám následně dovolí společně žít v souladu s přírodou, životním prostředím a planetou. [1,2,13, 14].

Obrázek 6 – Balíček Fit for 55 (převzato z [1])

Do těchto aktivit budou velmi těsně zapojováni všichni občané bez ohledu na region nebo věk a to zejména pomocí evropského klimatického paktu nebo občanských panelů Konference o budoucnosti Evropy. Balíček současně přiznává potřebu vyšší účinnosti nedílně spojenou se stanovením ceny uhlíku a aktivuje také hospodářskou sílu trhu, aby následně bylo možno docílit vnějších a vnitřních změn v hospodářství, jenž následně zaručí zdravější výrobky i služby, nezbytné pro naši společnost. EU také umožní vznik nových dlouhodobých investic, rozšíření trhů a současně také následné uplatňování nových, přísnějších ekologických norem. Díky této kombinaci bude Evropská unie připravena na klimaticky neutrální budoucnost. Veškeré obtížné výzvy integrované se změnou klimatu potřebují celosvětovou reakci a Evropská Unie bude se svými partnery úzce a činně pracovat na globální opoře celkové změny klimatu a energetiky. Komise přednesla důležité koncepty, které EU dovolí splnit veškeré záměry a závazky a umožní tak úspěšně provést transformaci, kterou si vytýčila. Zásadní desetiletí, které rozhodne o naší budoucnosti již začalo. Pokud bychom chtěli úspěšně splnit vytyčený cíl do roku 2030 a nasměrovat Evropskou Unii k tomu, být prvním klimaticky neutrálním kontinentem do roku 2050, je tento ucelený soubor nástrojů „Fit for 55“ nezbytný a proto ne potřeba přivést ho k životu co možná nejdříve. [1,3,4,5]

3 Nástroje Zelené Dohody pro Evropu

V souvislosti s investicemi do všemožných udržitelných aktivit se Evropská komise rozhodla nasměrovat prostředky příštího víceletého finančního rámce do výzkumu a inovací. V rámci snahy zapojit i soukromé investory bude využíván princip udržitelného financování jádrem investičního řetězce. Evropská komise předložila také strategii pro zelené financování a investiční plán pro udržitelnou Evropu. Součástí návrhu bude vytvoření Evropské klimatické banky (z části EIB), která by mohla financovat ekologické projekty. V květnu 2018 Komise předložila návrh prvních opatření s cílem propojit finanční sektor s politikou klimatu. Balíček tří legislativních návrhů obsahoval nařízení pro zřízení rámce udržitelných financí, tzv. taxonomii, nařízení o zveřejňování informací v souvislosti s udržitelnými financemi a nařízení o referenčních hodnotách pro snižování emisí uhlíku. Zároveň Evropská komise v červnu roku 2018 ustanovila skupinu expertů (TEG), která se spolu s Komisí podílela na vypracování taxonomie, upřesnění kritérií ESG, specifikaci referenčních hodnot, či upřesnění pravidel pro zveřejňování informací. [1,3,4,5].

3.1 Taxonomie

Hlavním důvodem je splnění cílů vytyčených Evropskou Unií v oblastech energetiky a ochrany klimatu do roku 2030 a docílili splnění záměrů Zelené Dohody pro Evropu. Proto je nutné, nasměrovat investice do udržitelných projektů a činností. Probíhající celosvětová pandemie COVID-19 ještě více zdůraznila nutnost přeměření peněžních prostředků na udržitelné projekty tak, aby se zejména naše hospodářství, podniky a společnosti, ale v první řadě zdravotnictví, mohly stát výrazně odolnějšími vůči environmentálním nebo klimatickým otřesům. Ke zvládnutí těchto záměrů bude potřeba společná mluva s přesnou definicí, co a jak je „udržitelné“. Z tohoto důvodu akční plán pro udržitelné financování růstu vyzval ke vzniku systému pro společné zařazení udržitelné hospodářské činnosti nebo „taxonomie EU“. [7,8,9]

3.1.1 Co je to taxonomie EU

Taxonomie umožní vytvořit soupis udržitelných hospodářských činností, jakkoli se dotýkající životního prostředí. Taxonomie EU by měla mít velmi významný úkol, jenž by Evropské Unii měl podpořit udržitelné investice a zvládnout splnit požadavky evropské Zelenou Dohody. Tento systém by měl investorům, tvůrcům i společnostem poskytovat

náležitě formulace, u kterých můžeme hospodářské činnosti považovat za udržitelné s ohledem na životní prostředí. Díky těmto definicím by měl systém taxonomie vytvářet odpovídající, bezpečné prostředí pro investory, zajistit ochranu soukromých investic před dezinformacemi typu greenwashing, pomoci organizacím a podnikům v chování vstřícnějšímu ke klimatu, zmírnit rozpolcenost společnosti a pomoci převést investice do nejvíce potřebných odvětví. [7,8,9,25]

3.1.2 Nařízení o taxonomii a akty v přenesené pravomoci

Nařízení o taxonomii bylo zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie dne 22. června 2020 a vstoupilo v platnost dne 12. července 2020. Ustanovilo elementární fakta pro taxonomii EU stanovením základních zastřešujících podmínek. Ty musí každá hospodářská činnost naplňovat, aby následně směla být deklarována jako environmentálně udržitelná. Nařízení o taxonomii stanovuje šest základních cílů zohledňující šetrnost k životnímu prostředí.

1. Zmírňování změny klimatu
2. Přizpůsobení se změně klimatu
3. Udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů
4. Přejít na oběhové hospodářství
5. Prevence a omezování znečištění
6. Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů

K dosažení toho, aby konkrétní působení významně přispělo k danému cíli, může být zapotřebí několika různých prostředků. V souladu s nařízením o taxonomii Komise prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci vypracovala konkrétní soupis environmentálně udržitelných činností pomocí určení specifických kritérií pro jednotlivé environmentální cíle. První akt v přenesené pravomoci o udržitelných činnostech za účelem přizpůsobení se změně klimatu a jejího zmírňování byl zveřejněn v Úředním věstníku dne 9. prosince 2021 a je použitelný od ledna 2022. Pro druhý akt v přenesené pravomoci týkající se zbývajících cílů bylo stanoveno datum v průběhu roku 2022. V rámci zveřejnění prvního aktu v přenesené pravomoci bylo přijato taktéž sdělení Komise o taxonomii EU, podávání zpráv o udržitelnosti podniků, pořadích, které platí pro udržitelnost a svěřené povinnosti mezi které patří zejména zaměření finančních prostředků na Zelenou Dohodu pro Evropu. Cílem je podat zásadní informace, jak tento souhrn prostředků pro udržitelné financování

zjednodušuje přístup k financím pro transformaci. Tyto informace pocházejí ze zprávy o financování transformace, která byla přijata platformou pro udržitelné finance v březnu 2021. Akt v přenesené pravomoci doplňující článek 8 nařízení o taxonomii byl zveřejněn v Úředním věstníku dne 10. prosince 2021 a je použitelný od ledna 2022. Tento akt v přenesené pravomoci vysvětluje způsob a představení metodik, jenž musí všechny firmy povinnost zveřejňovat, zejména co se týká podílu environmentálně udržitelných činností v jejich podnikání, investicích nebo úvěrových činnostech. Dne 2. února 2022 Komise v podstatě schválila doplňkový akt v přenesené pravomoci v oblasti klimatu, který při splnění tvrdých předpokladů zařazuje jednotlivé působení v oblasti jaderné energie a zemního plynu na výčet hospodářských činností, na které se taxonomie EU vztahuje. Podmínky pro konkrétní činnosti v oblasti zemního plynu a jaderné energie jsou v souladu se záměry Evropské Unie v oblasti klimatu a životního prostředí a umožní zrychlit přechod od fosilních paliv, včetně uhlí, k environmentální, klimaticky neutrální budoucnosti. Doplňkový akt v přenesené pravomoci je výsledkem závazků přijatých ve výše uvedeném sdělení Komise a také z vyhodnocení jaderné energie uvedené níže. Dne 9. března byl formálně přijat ve všech úředních jazycích EU a dne 10. března předán ke kontrole. [7,8,9]

3.1.3 Hodnocení jaderné energie

V návaznosti na dohodu o nařízení o taxonomii Komise zahájila v roce 2020 důkladné posouzení, zda může jaderná energie být začleněna do taxonomie environmentálně udržitelných činností EU, či nikoli. V rámci prvního kroku byla Společným výzkumným střediskem „Interní vědecká a znalostní služba Komise“, vypracována technická zpráva o pohledu na jadernou energii „významně nepoškozovat“. Zmiňovaná informace je zprávou Společného výzkumného střediska o vědě pro politiku, jejímž záměrem je dodat vědeckou podporu systému tvoření evropské politiky založenou na faktech a důkazech. Vědecká zpráva nevyplývá z postoje Evropské komise a byla přezkoumána dalšími dvěma skupinami odborníků. Jednu skupinu tvořili odborníci pro radiační ochranu a nakládání s odpady podle článku 31 Smlouvy o Euratomu, druhou pak Vědecký výbor pro zdravotní, environmentální a vznikající rizika týkající se dopadů na životní prostředí. [7,8,9,27]

3.1.4 Taxonomie Kompas

Komise vytvořila IT nástroj, nazývaný „taxonomický kompas“, který usnadní používání taxonomie tím, že umožní uživatelům snadno procházet jejím obsahem.

Tento nástroj dokáže znázornit význam a rozsah taxonomie Evropské Unie, která začíná aktem v přenesené pravomoci o klimatických cílech a přizpůsobení se změně klimatu, v té podobě, ve které byl zveřejněn 9.prosince 2021. Delegovaný zákon vstoupil v platnost 1.ledna 2022. Do budoucna bude taxonomický kompas EU pravidelně aktualizován do té podoby, aby zahrnoval budoucí akty v přenesené pravomoci, jenž stanoví technické specifikace prověřování pro další hospodářské činnosti významně přispívající ke klimatickým cílům a dalším cílům v oblasti životního prostředí podle nařízení o taxonomii. Musí být také schopen odrážet budoucí přezkumy aktů v přenesené pravomoci. [7,8,9]

3.1.5 Platforma pro udržitelné financování

Rozmach taxonomie EU se bude spoléhat o zkušenosti a příspěvky odborníků ze všech odvětví hospodářství a občanské společnosti. Z toho důvodu je úkolem platformy pro udržitelné finance poskytování poradenství Evropské komisi týkající se dalších možností rozvíjení taxonomie EU, zdokonalení jejího používání a prověření možností jejího rozšiřování na činnosti, jež by významně poškozovali životní prostředí, činnosti, které jsou k životnímu prostředí neutrální a také na sociální cíle. Platforma pro udržitelné financování je skupinou odborníků Komise, jež byla zřízena podle nařízení o taxonomii. Je hlavním poradním orgánem, který podléhá pravidlům Komise pro skupiny odborníků. Hlavním účelem je přinášet Evropské komisi poradenství v různých tématech, která souvisejí s postupným rozvojem taxonomie EU a také podporovat Komisi při technické přípravě aktů v přenesené pravomoci za účelem provádění taxonomie EU.

Na základě pověření platformy podle článku 20 nařízení o taxonomii zahájili její členové a pozorovatelé práci na čtyřech hlavních úkolech s cílem dosáhnout klíčových výsledků.

1. Poskytnout Komisi poradenství týkající se technických kritérií pro taxonomii EU, včetně jejich použitelnosti
2. Poradenství týkající se přezkumu nařízení o taxonomii a zahrnutí dalších cílů udržitelnosti, včetně cílů sociálních a činností, významně poškozujících životní prostředí
3. Monitoring kapitálových toků směřujících k udržitelným investicím a podávání zpráv o nich
4. Radit Komisi v oblastech politiky udržitelného financování

Platforma má v podstatě neomezenou funkční dobu a funguje prostřednictvím plenárního zasedání. Má 57 členů a 11 pozorovatelů za podpory podskupin, v nichž probíhá technická práce na jeho stanoviscích, zprávách nebo doporučeních. Plenární zasedání slouží jako fórum k zajištění správných vazeb mezi příslušnými podskupinami a k formálnímu schválení doporučení a zpráv platformy. [10,11,12]

3.1.6 Taxonomie shrnutí

Taxonomie EU je zcela nový klasifikační systém všech ekonomických činností, který komplexně definuje kritéria, za kterých lze ekonomickou činnost považovat za plně environmentálně udržitelnou. Je „živým“ dokumentem – postupně budou přibývat další činnosti a podmínky pro jejich udržitelnost a zároveň je možno stávající kritéria a činnosti aktualizovat. Jejím hlavním cílem je sjednotit podmínky pro používání označení „udržitelné“ a přesměrování veřejných financí i soukromého kapitálu k udržitelným „zeleným“, „udržitelným“ investicím - „sustainable finance“.

Taxonomie je sice dobrovolná, neplyne z ní žádná povinnost investovat do udržitelných investic či označení „udržitelné“ používat. Primárně se jí řídí zejména banky a pojišťovny, velké společnosti mají povinnost reportovat dle nastavených kritérií tržby z ekonomických činností zařazené do jednotlivých skupin (za rok 2021 dobrovolně, od roku 2022 povinně) na činnosti „zelené“, „nezelené“ a „přechodné“. Finanční instituce v rámci EU se orientují výhradně na investice „zelené“, maximálně po určitou dobu na investice „přechodné“. Banky ze států mimo EU a Británie se taxonomií řídit nemusí a mohou na unijním trhu prozatím působit dle svého uvážení.

Aby projekt či investice byla klasifikována jako „udržitelná“ musí podstatně přispívat alespoň k jednomu ze 6 environmentálních cílů a zároveň nesmí žádný ze zbylých cílů poškozovat.

Environmentální cíle jsou:

- a) Zmírňování změn klimatu – jak zabránit změnám – mitigace
- b) Přizpůsobení se změně klimatu – jak se se změnami vypořádat – adaptace
- c) Udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů
- d) Přejít na oběhové hospodářství
- e) Prevence a omezování znečištění

f) Ochrana zdravých ekosystémů

V současné době máme legislativu (delegované akty) pro první dva cíle (mitigace a adaptace), byly schváleny 4.7.2021, delegovaný akt pro reporting byl schválen 6.7.2021 a jsou tudíž již závazné. První delegovaný akt zcela vynechal jadernou technologii a technologii zemního plynu. Tyto technologie jsou zařazeny do tzv. doplňkového delegovaného aktu, který mohl být připomínkován do 21. ledna 2022. [1,3,4,5,6]

3.1.7 Taxonomie aktuální dění a systém přijetí DA

Dne 2. února zveřejnila Evropská komise návrh doplňkového delegovaného aktu k taxonomii, který se vztahuje na některé hospodářské činnosti v energetických odvětvích, zejména v odvětví zemního plynu a jaderné energie. Tento DA zařadil jadernou technologii jako „zelenou“ s tím, že tato kritéria splňuje stávající zařízení pouze pokud získá stavební povolení na úpravy do roku 2040, nové jaderné zdroje mohou být takto klasifikovány pouze pokud budou mít stavební povolení do roku 2045. Z toho tedy vyplývá, že „jádro“ je klasifikována v podstatě jako „dočasné“. Dalšími důležitými podmínkami je nutnost schvalování jaderných investic Evropskou komisí pro investice nad 40mil. EUR, nutnost vybudování hlubinného uložště pro nakládání s jaderným odpadem do roku 2050 a také používání paliva odolného proti nehodám (Accident-tolerant fuel), který ještě není legislativně ani technologicky vyřešen. Požadavky dále zahrnují zřízení fondu pro nakládání s radioaktivním odpadem či fondu pro vyřazování jaderného zařízení z provozu. Nové projekty jaderné výstavby musí být založeny na „nejlepší dostupné technologii“ (BAT, Best Available Techniques). Tyto parametry budou přezkoumány každých 10 let na základě posouzení skupiny evropských regulačních orgánů pro jadernou bezpečnost (ENSREG). Technologii zemního plynu doplňkový DA zařadil dle očekávání jako „dočasnou“ s tím, že stavební povolení je nutné získat do roku 2030. Nutnou podmínkou je spoluspalování 100% vodíku/bioplynu k 1.1.2036. Nové plynové zdroje pak lze stavět pouze při prokázání, že v dané oblasti nelze nahradit výrobou z OZE a navíc je nutno nahradit výrobnou stávající vysokouhlíkový zdroj (uzavřít ho). Dále pak je velmi striktně omezeno produkovaní emisí CO₂ a to na 270g CO₂ /kWh nebo roční emise nesmí přesáhnout 550kg CO₂ /kW kapacity zařízení za 20let provozu. Tento doplňkový delegovaný akt bude nyní předložen Evropské radě a Evropskému parlamentu a možnosti dalšího vývoje jsou stále otevřené. Návrh může být buď schválen, nebo neuspěje jako celek; jak to dopadne, není vůbec jisté. Návrh totiž

spojuje dva rozdílné přístupy k energetickému mixu, kterými se státy vydávají ve snaze dosáhnout klimatické neutrality, při zajištění energetické soběstačnosti – zemní plyn a bezemisní jádro. Níže uvádím přehled pozic některých členských států, které ukazují, jak složitá je v rámci unijní energetiky situace a jak moc se názory členských států liší. Zatímco Francie se vydala cestou kombinace obnovitelných zdrojů energie a nízkouhlíkové jaderné energie, Německo se rozhodlo uzavřít své jaderné elektrárny do konce letošního roku. Potřebuje tak plyn jako přechodné palivo, které nahradí uhlí, a to minimálně do doby, kdy bude mít dostatek obnovitelných zdrojů, resp. jako záložní řešení, pokud obnovitelné zdroje nezajistí dostatečné množství energie. Jak to nakonec s publikovaným aktem dopadne? Těžko předvídat, avšak pravidla pro odmítnutí delegovaného aktu jsou přísná. Rada své případné námítky bude přijímat obrácenou kvalifikovanou většinou. Což znamená, že námítku musí vznést nejméně 20 členských států zastupujících alespoň 65 % obyvatelstva EU. Evropský parlament přijme svoji pozici většinou (tj. nejméně 353 europoslanců) v plénu. Pokud by žádná z institucí nevznesla námítku, vstoupí doplňkový akt v přenesené pravomoci v platnost po uplynutí čtyř měsíců, které lze maximálně o dva měsíce prodloužit. [1,2,6]

3.2 Cena uhlíku

Schéma obchodování s emisemi (EU ETS – Emissions trading system) považuje Evropská komise za „základní kámen“ politiky EU v boji proti změně klimatu a klíčový nástroj pro nákladově efektivní snižování emisí skleníkových plynů. S využitím tohoto tržního mechanismu se podařilo stanovit cenu uhlíku. V rámci nynější revize je v úmyslu rozšířit ho i do dalších oblastí. Tento záměr avizovala Komise již dříve. Komise takto zamýšlí rozšířit obchodování s emisními povolenkami také na sektory silniční dopravy a budov. Tento záměr se však setkal s podstatě negativním ohlasem u většiny členských států EU. Někteří z dotčených dali najevo své pochybnosti, aby zavedení tržního mechanismu v těchto sektorech nemělo negativní dopad na ekonomicky slabé občany EU. Vyslovili proto názor, že nežli tento tržní mechanismus by pro tyto sektory byla prospěšná opatření regulatorního rázu. Rovněž bude nutné, aby rozšíření na další sektory bylo doprovázeno zvláštním fondem, který bude zohledňovat dopad na nejzranitelnější občany EU. Je ale zřejmé, že cíl 55 % snížení emisí skleníkových plynů je jasný, a pokud se na něm tato odvětví nebudou podílet, snížení by se muselo realizovat jinde. Do budoucna bude nezbytné snižovat počet emisních povolenek, jelikož tak lze regulovat jejich cenu. V mezinárodním rozměru

přináší stanovení ceny uhlíku další výzvy. Se schématem obchodování s emisními povolenkami je úzce propojen mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM – nesprávně „uhlíkové clo“), jehož návrh je také součástí balíčku Fit for 55. [1,11,25]

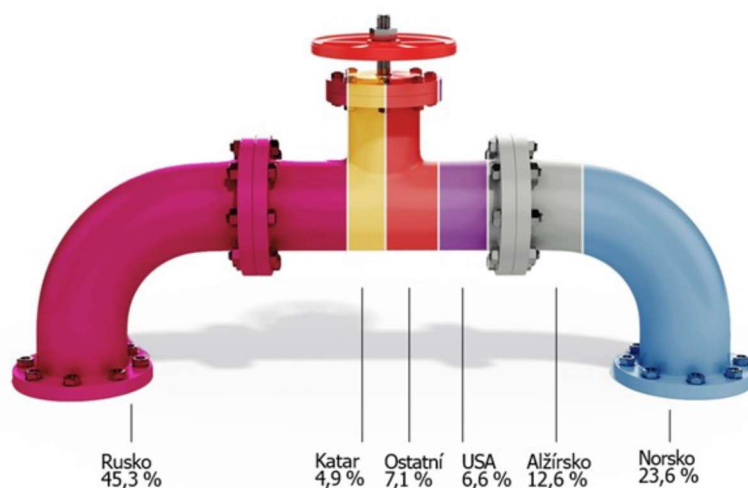
3.2.1 Mechanismus uhlíkové vyrovnání na hranicích EU

Součástí balíčku Fit for 55 je návrh na vytvoření mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM). Záměrem tohoto mechanismu je zabránění úniku uhlíku a zároveň řešení situace kolem celosvětového nacenění uhlíku. Evropská komise chce navrhnout mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích v odvětvích jako je výroba elektřiny, oceli, hliníku, cementu a hnojiv, a to jako kompenzaci za cenu uhlíku v EU. Pokud by však dovážené zboží již podléhalo nacenění uhlíku v zemi původu, mohli by dovozci požádat o osvobození od platby, či slevu, odpovídající již uhrazené ceně za deklarované emise. Příjmy z mechanismu CBAM by měli být využity jako nový vlastní zdroj do rozpočtu EU. Podmínkou pro zavedení CBAM je jeho kompatibilita s pravidly Světové obchodní organizace (WTO). Nová pravidla musí zajistit rovnocenný přístup k dovozu i domácí produkci, což vyžaduje postupné ukončení bezplatně přidělovaných emisních povolenek pro dotčená průmyslová odvětví. S tímto postupem však nesouhlasí zástupci průmyslu, a i některé členské země, a tak se podrobnější diskuze o potenciálním ukončení bezplatných povolenek teprve očekává. Průmyslová asociace BusinessEurope upozornila Evropskou komisi na nestejnorodé podmínky na globálním trhu a na riziko úniku uhlíku (převedení výroby do zemí, kde platí méně přísná omezení emisí), což ve svém důsledku může způsobit nárůst emisí v ostatních částech světa. Platforma Climate Friendly Materials v souvislosti s tím předložila analýzu souvisejících ekonomických, právních a administrativních omezení mechanismu CBAM, která zvyšují riziko úniku uhlíku. Analýza nastiňuje, že tato situace povede k přidělování bezplatných povolenek a k nedostatečným investicím do dekarbonizace. Jako alternativní řešení navrhuje zkombinovat poplatek na klima vybírané z výroby a dovozu základních materiálů, který by vycházel z mechanismu CBAM, a také z bezplatného přidělování povolenek klasickým zařízením, jenž budou předkládat plány na přechod ke klimatické neutralitě. Zároveň by byly uzavírány uhlíkové kontrakty CfD (Contract for Difference) na pokrytí navyšujících se investičních nákladů v souvislosti s úsilím o klimatickou neutralitu. Přijetí návrhu na zavedení CBAM v Radě bude vyžadovat podporu kvalifikované většiny. Na rozdíl od Evropského parlamentu, který vytvoření CBAM podpořil a doporučuje jeho postupné zavádění počínaje rokem 2023, členské státy,

ale zatím společné řešení nenašly. Větší podporu pro toto opatření Evropská unie zatím nenašla ani za hranicemi EU. Zejména velcí znečišťovatelé jako Čína nebo Indie se na přeshraniční poplatek dívají jako na překážku zahraničního obchodu. Devět zemí, včetně USA, Turecka a Ruska již vzneslo své připomínky v rámci WTO. Zpracované studie vybízejí, aby EU k uhlíkové úpravě na hranicích přistoupila raději kooperativně než konfrontačně, a výnosy z CBAM by přitom mohly být přidělovány do zemí s nízkými příjmy, na které by se mechanismus CBAM vztahoval. [1,11,25]

4 Aktuální situace

V důsledku ruské invaze na Ukrajinu, kdy při prvotním šoku padaly, ve veřejnoprávních médiích, ale i z řad odborné veřejnosti, hesla a názory jako „GreenDeal je mrtvý“, „Zelená dohoda v ohrožení“ či „Návrat k uhlí“ apod., se, po zklidnění situace a uvažování, začaly objevovat stále častěji názory, že je nezbytné se od závislosti na Rusku, jeho plynu, ropě a dalších komoditách zbavit. To povede v praxi v podstatě ke značnému urychlení celého procesu. Evropská komise navrhuje ukončit závislost na ruských fosilních palivech podstatně dříve než do roku 2030. Plán REPowerEU by měl celý proces značně zrychlit a významně snížit poptávku po ruském plynu a to až o dvě třetiny již do konce letošního roku. Evropská komise prezentuje, že uvedením balíčku Fit for 55 v platnost se do roku 2030 sníží spotřeba plynu o 30 %, tj. zhruba o 100 miliard m³. Díky uvedení opatření nad rámec balíčku Fit for 55 je potenciál toto množství zvýšit až na úsporu 155 miliard m³. To přibližně odpovídá objemu zemního plynu dováženého z Ruska. Plán REPowerEU, jehož cílem je zvýšit odolnost energetického systému EU, je založen na dvou hlavních směrech: významné rozšíření možností dodávek plynu od různých dodavatelů a zároveň snížení závislosti na fosilních palivech díky navýšení podílu OZE a zvyšování energetické účinnosti. Co se týká diverzifikace dodávek plynu, chce Komise zajistit alternativní dodávky zemního plynu, a to zejména díky dodávkám zkapalněného plynu (LNG). Mezi země, jenž plyn do EU jsou schopny dodávat, patří USA, Norsko, Katar, Ázerbájdžán, Alžírsko či Egypt.

Obrázek 7 - Poměr dovozů zemního plynu do EU, 2021 (převzato z [6])

Dne 25. března zveřejnila Evropská komise společné prohlášení s USA o evropské energetické bezpečnosti. V rámci plánované spolupráce jsou USA ve spojení s dalšími mezinárodními partnery zajistit v letošním roce až 15 miliard m³ LNG s perspektivou dalšího budoucího rozšíření. Evropská komise navrhla zdvojnásobit cílovou hodnotu pro biometan, čímž by se do roku 2030 dosáhlo produkce v objemu 35 miliard m³ za rok. Dalších 25 až 50 miliard m³ zemního plynu, který je v současné době dovážěn z Ruska může nahradit dovoz a navýšení výroby vodíku (vše je uvažováno nad rámec balíčku Fit for 55). V tomto kontextu může být významná úloha i vodíku z jaderných zdrojů. Komise bude posuzovat, jak bude nezbytné zvýšit investice do plynárenské infrastruktury, která by měla být připravena na přepravu vodíku. Další příležitostí je dle komise další zrychlení v oblasti výstavby obnovitelných zdrojů a ve zvýšení energetické účinnosti. Pokud by byly navýšeny ambice v rámci balíčku Fit for 55 pro výstavbě fotovoltaické a větrné energie, mohlo by být možné omezit spotřebu plynu do roku 2030 až o 170 miliard m³. Pro urychlení tohoto procesu chce Komise představit řešení, v němž bude navržena strategie pro zrychlenou výstavbu solárních systémů na střechách budov. Společně s tím bude podporován rovněž rozvoj solární a větrné energie a tepelných čerpadel. Jak Evropská komise uvedla, pokud se podaří do domácností instalovat 10 milionů tepelných čerpadel, ušetří se tím až 12 miliard m³ zemního plynu.

V případě průmyslových podniků je řešením zrychlení zavádění zeleného vodíku a cenově dostupné elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Nezbytnou podmínkou pro všeobecné zrychlení všech projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů je výrazné zjednodušení všech povolenacích řízení, stavebních povolení a dalších úředních úkonů. Reálnou možností by bylo např. prohlášení všech těchto výstaveb jako „veřejného zájmu“ a to včetně výstavby příslušné infrastruktury, např. distribučních sítí, plynovodů atp. Podrobný plán REPowerEU bude Evropská komisí předložen v průběhu května 2022. Současně budou posouzeny reálné varianty optimalizace trhu s elektřinou a návrh plánu úspor energie v EU. [6,23,27]

4.1.1 Společný nákup plynu

Pro zajištění bezpečnosti dodávek plynu a ukončení závislosti na plynu z Ruska vytvořila Evropská komise společně se státy EU platformu pro společný nákup zemního plynu, zkapalněného zemního plynu (LNG) a vodíku. První virtuální setkání platformy, kterého se zúčastnili zástupci všech 27 členských států, se uskutečnilo dne 8. dubna 2022.

Jedná se o zcela dobrovolný mechanismus, jenž má dovolit využít společnou tržní sílu EU na světových trzích s plynem.

S ohledem na naléhavou nutnost zajistit poměrně velké objemy alternativních dodávek plynu a dokázat naplnit evropské zásobníky již pro příští zimní sezónu může platforma v celosvětovém rozsahu jednodušeji sladit jednání s významnými dodavateli zemního plynu a LNG a zároveň brát v potaz kapacity dodavatelů či dlouhodobé smlouvy. Dále pomůže přispívat k ideálnímu využití současné plynárenské infrastruktury EU, vč. skladování, a také k zjištění potřeb s ohledem na plánovaná propojení či budoucí využití vodíku. Platforma by měla využívat současnou koordinační strukturu pro zajištění bezpečnosti dodávek, včetně ENTSO-G i regionálního hodnocení energetické infrastruktury. S cílem zajistit spolupráci s průmyslem a pokrýt všechny aspekty hodnotového řetězce dodávek plynu hodlá Komise zřídit expertní pracovní skupinu, která bude mít poradní roli.

V rámci projednávaných legislativních návrhů Komise požaduje zaplnění podzemních zásobníků plynu v jednotlivých členských státech od 1. listopadu letošního roku nejméně na 80 % kapacity a v následujících letech nejméně na 90 %. K datu 24. dubna 2022 jsou evropské zásobníky v průměru zaplněné na cca 32 %. [6,23,27]

4.1.2 Balíček „Fit for 55“

Díky ruské agresi na Ukrajině čelí svět nové geopolitické realitě. Členské země EU významně usilují o co možná nejkratší termín dosažení nezávislosti na dovozu ruské energie. V souvislosti s těmito skutečnostmi vyzvala dne 7. dubna skupina 11 členských zemí EU ke zrychlení jednání o legislativních návrzích balíčku Fit for 55. Prohlášení podepsali ministři Dánska, Finska, Irska, Lotyšska, Lucemburska, Německa, Nizozemska, Rakouska, Slovinska, Španělska a Švédska. Signatáři zdůrazňují, že v zájmu rychlejšího odklonu od ruské energie je nezbytné výrazně zrychlit probíhající jednání a následně jejich implementaci. Zároveň vyzvedli význam propojeného unijního trhu s energií, nyní tak důležitého nástroje pro případnou minimalizaci cenových otřesů při přerušení dodávek. Ve sdělení REPowerEU, jehož záměrem je ukončení závislosti EU na ruském plynu, Evropská komise uvádí, že díky realizaci záměrů balíčku Fit for 55 by bylo možné v EU snížit spotřebu zemního plynu do roku 2030 o 30 %, tj. o 100 miliard m³. Rovněž však Komise vyzývá členské státy a Evropský parlament k navýšení ambicí v rámci balíčku Fit for 55, a to zejména v oblasti rozvoje obnovitelných zdrojů energie a zlepšení energetické účinnosti.

Komise navrhuje zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě EU do roku 2030 na 45 %. Současný návrh přitom počítá s navýšením tohoto cíle z 32 % na 40 %.

V oblasti energetické účinnosti je navrhováno navýšení ročních úspor na národní úrovni v letech 2024 až 2030 na 2 %, kdy dosavadní návrh Komise činí 1,5 %. Výborem odpovědným pro vypracování pozice Evropského parlamentu k revizi směrnic je Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). K návrhu Komise na změnu směrnice o podpoře obnovitelných zdrojů energie bylo předloženo celkem 1310 pozměňovacích návrhů. K návrhu Komise na revizi směrnice o energetické účinnosti bylo předloženo celkem 1190 pozměňovacích návrhů. Nyní probíhají jednání mezi politickými skupinami s cílem nalézt kompromisní řešení. Hlasování ve výboru by mělo proběhnout na červnovém zasedání. Na rozdíl od Evropského parlamentu postupuje jednání v Radě pomaleji. Členské země zůstávají ve svých pozicích dosud rozdělené. Diskutovaná je např. povinnost dosáhnout ročního snížení spotřeby energie ve veřejném sektoru o minimálně 1,7 %. Mnohé národní delegace také prosazují zavedení určité flexibility při výpočtu vnitrostátních příspěvků v oblasti energetické účinnosti. Cílem je dojednat společnou pozici ohledně obou směrnic do ministerské Rady plánované na 27. června 2022. [1,23,26,27]

5 Současné model y pro hodnocení připravenosti podniků na Zelenou dohodu

V uvedené kapitole jsou zpracovány výsledky z provedené rešerše zaměřené na analýzu současných modelů připravenosti podniků na požadavky Zelené dohody EU. S ohledem na skutečnost, že není reálné v současné literatuře nalézt modely, jež by splňovaly a jednoznačně popisovaly způsoby hodnocení, tak byl zvolen model používaný v rámci společnosti ČEZ a.s., který bude zhodnocen v rámci případové studie.

5.1 Model y připravenosti

Model y připravenosti nebo také zralosti představují nástroje, které jsou používány za účelem zlepšení současného stavu podniku. Model y zralosti mohou být různých typů a v podstatě slouží k měření připravenost/zralost procesu nebo celého podniku, a to na základě předem definovaných parametrů. Většina těchto modelů vznikla na základě stupňovitého modelu zralosti nazvaného jako Capability Maturity Model (CMM). Tento model slouží pro zlepšování procesů organizace a má celkem pět úrovní – počáteční, řízený, definovaný, kvantitativně řízený a optimalizovaný. Každá z těchto úrovní popisuje určitý stav daného procesu a pro dosažení další úrovně musí být vždy provedeno určité zlepšení. Obecně lze model y připravenosti rozdělit na mikro a makro model y a dále, zda se jedná o model komparativní nebo nekomparativní. Mikro model y jsou takové, které slouží pro hodnocení na úrovni samotného podniku nebo celého tržního prostředí, kdežto makro model y jsou zaměřeny na zhodnocení na úrovni států. Co se týká komparativních modelů, tak v rámci těch lze porovnávat zhodnocení na obou uvedených úrovních. Naopak v případě nekomparativních modelů lze provést srovnání pouze na jedné z uvedených úrovní. [15,16,17]

Pro provedení současných literárních zdrojů byly zvoleny dvě elektronické databáze, a to Scopus a dále Web of Science. Literární zdroje byly vyhledávány na základě následujících požadavků – jazyk (angličtina) a rok publikování (2017-2022). Jako klíčová slova byla vyhledávána maturity model, readiness model a Green Deal. Na základě těchto parametrů bylo celkem nalezeno v databázi Scopus pět publikací zaměřených na dané téma a na Web of Science bylo nalezeno deset publikací. Z těchto celkem patnácti publikací, se jednalo o pět publikací, které byly duplicitně uvedeny, jak ve Scopusu, tak ve Web of

Science. Poté byla provedena další analýza těchto deseti publikací a dále bylo zjištěno, že pouze tři publikace obsahují popis modelu připravenosti na základě, kterého by mohla být společnost hodnocena. Avšak následně bylo zjištěno, že modely popsané v publikacích [15] a [16] jsou primárně zaměřeny na hodnocení připravenosti podniku z hlediska implementace Průmyslu 4.0 a požadavky Zelené dohody jsou zde hodnoceny pouze okrajově. Navíc tyto publikace jsou určeny především pro výrobní podniky a dále neobsahují veškerá data, která jsou nutná pro realizaci hodnocení ve vybraném podniku. Poslední publikace [17] popisuje návrh víceúrovňového modelu „zelené vyspělosti“, ale pro vývoj budoucího softwaru. Tento model vychází z již popsáního modelu Capability Maturity Model (CMM). Autor zde stanovil 7 úrovní, kterých může být dosaženo – základní, agilní řízení, chytrá komunikace, flexibilita, kvalita, optimalizovaný vývoj, green agile (zelené agilní řízení). Z tohoto důvodu ani tento model nebyl vhodný pro posouzení vybraného podniku, proto byl zvolen model hodnocení dle systému ESG, který sama vybraná společnost používá.

5.2 Hodnocení dle systému ESG

Jedná se o oficiální kritéria pro možnost lepší orientace v budoucí finanční výkonnosti dané společnosti. Zahrnutí kritérií ESG se projevuje do investiční politiky a má zároveň pozitivní dopad na zlepšení poměru rizika k zisku (tzv. RRR). Důvodem je zejména to, že se environmentálně orientované společnosti zaměřují zejména na vývoj a reagují na měnící se podmínky na trhu.

Název hodnotícího systému ESG vychází z následujících slov:

E – environment – životní prostředí – hodnotící kritéria zaměřená zejména na ekologii, zohledňující využívání surovin, emise, zdroje a vývoj nových technologií.

S – social – sociální oblast - hodnotící kritéria jsou zaměřena zejména na míru společenské odpovědnosti jako je dodržování lidských práv, pracovní podmínky nebo dopad produkce firmy na společnost

G – governance - způsob řízení podniku – toto hodnocení je zacíleno na způsoby řízení, pracovní postupy, , vnitřní kontroly

Vzhledem k současné situaci a stanoveným podmínkám z hlediska udržitelné a zároveň šetrné výroby k životnímu prostředí, tak investory již nadále nebude v první řadě zajímat, jak velkého zisku firma za daný rok dosáhla, ale způsob, jakým ho dosahuje.

Toto chování firem posuzují specializované ratingové agentury. Hodnocení, jenž bude agenturou uděleno, následně využívají investoři při rozhodování, zda zahrnout akcie firmy do svého portfolia, banky k rozhodnutí, zda poskytnou úvěr a za jaký úrok nebo pojišťovny k tomu, zda firmu pojistí. [11,12,26]

5.2.1 Kritéria ESG

Avšak existují i jednotlivá obecná kritéria, která jsou začleněna do jednotlivých oblastí hodnocení dle ESG.

Oblast životního prostředí (E – environment)

- Voda
- Spotřeba energií a produkce emisí skleníkových plynů
- Biodiverzita, znečištění, odpad

Oblast Sociální (S – social aspects)

- Zdraví a bezpečnost
- Pracovní podmínky a diskriminace
- Produktová odpovědnost
- Dodavatelstvo - odběratelské vztahy
- Sociální vztahy
- Lidská práva a místní komunity

Oblast Řízení (G – governance)

- Kontroly a audity
- Odměňování
- Etika společnosti
- Nezávislost managementu
- Etika

5.2.2 Uplatňování ESG faktorů

Aliance investorů pro lidská práva, což je skupina kolektivních investorů, zveřejnila výzvu adresovanou zástupcům EU a vládám celého světa, v níž se dovolává posílení důsledného

prověření společností při sledování environmentálních, sociálních a správních rizik (ESG) v procesu řízení rizik investorů. Iniciátoři výzvy, spravují aktiva ve výši 1,9 bilionů dolarů, požadují pevné začlenění ESG faktorů, včetně lidských práv, do životního cyklu investic. Žádají investory, aby náležitě posuzovali ESG rizika a předcházeli tak jejich negativním dopadům nebo je zmírňovali. Zároveň vyzvali vlády z celého světa, aby podpořily ESG procesy. Odhady uvádějí, že v současné době jsou v souladu s ESG postupy náležitě péče spravovány investice ve výši více než 20 bilionů dolarů, což je přibližně 1/4 úředně spravovaných aktiv ve světě. Aliance považuje nezbytné nastavení jasných a závazných pravidel tak, aby investoři byli schopni určit, zda projekty nebo společnosti, do kterých investují, mohou mít negativní dopad na lidská práva a udržitelný rozvoj. Výzva Aliance investorů hodnotí pozitivně Akční plán EU pro udržitelné investice, ve kterém Evropská komise vyzvala k začlenění ESG kritérií do managementu rizik investorů. [11,12,26]

Konkrétní popis řešení i dopadů ESG hodnocení je upřesněno v rámci případové studie.

6 Případová studie

Uvedená část bakalářské práce je zaměřena na popis realizované případové studie, která byla zpracována ve společnosti ČEZ, a.s. Obsahem případové studie je základní charakteristika vybraného podniku jeho vizí a cílů, kterých chce dosáhnout. Dále je zde uveden popis a vysvětlení mechanismu hodnocení ESG, které je v rámci dané společnosti využíváno pro hodnocení environmentálních aspektů. Zároveň je zde popsán postup při poskytování informací pro ratingové agentury, který s danou problematikou souvisí, ale také i zkušenosti s dosavadním průběhem a důvody, které vedou k vytváření těchto hodnocení a jejich následným využíváním pro další fungování firmy. Závěrem je ještě provedeno zhodnocení modelu ESG, především jeho výhod a nevýhod.

6.1 Základní informace o vybraném podniku

Skupina ČEZ, a.s. je jedním z ekonomicky nejvýznamnějších subjektů České Republiky, který současně působí i v dalších evropských zemích. Hlavním předmětem podnikání skupiny ČEZ je výroba, distribuce, obchod a prodej v oblasti elektrické energie a tepla a v oblasti zemního plynu pak obchod a prodej. Současně se také společnost ČEZ zabývá poskytováním komplexních energetických služeb ze sektoru nové energetiky a těžbou uhlí. Společnost ČEZ je geograficky zaměřena zejména na vnitrostátní trh, v zahraničí pak především na segment energetických služeb. V roce 2021 společnost vyrobila 55,9 TWh elektřiny, z čehož 30,7 TWh v jaderných zdrojích. Podíl bezemisní výroby činil 61 %.

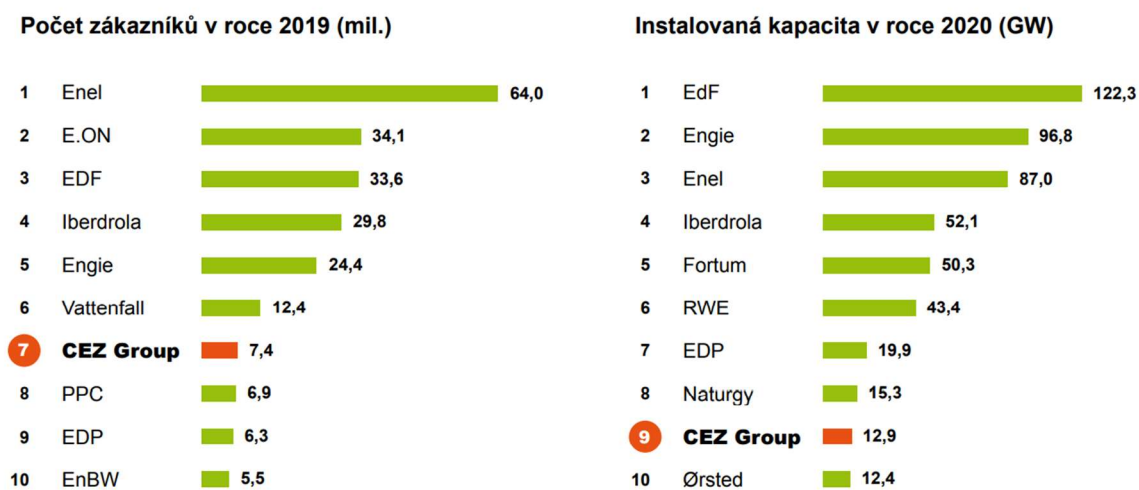
Obrázek 8 - principy Skupiny ČEZ (převzato z [24])

Společnost ČEZ, a. s.,

jako řídicí právnická osoba stojí v čele koncernu, jehož součástí jsou tyto řízené společnosti:

AirPlus, spol. s r.o., Areál Třeboradice, a.s., AZ KLIMA a.s., ČEZ Bohunice a.s., ČEZ Distribuce, a. s., ČEZ Energetické produkty, s.r.o., ČEZ Energetické služby, s.r.o., ČEZ Energo, s.r.o., ČEZ ENERGOSERVIS spol. s r.o., ČEZ ESCO, a.s., ČEZ ICT Services, a. s., ČEZ Obnovitelné zdroje, s.r.o., ČEZ Prodej, a.s., ČEZ Teplárenská, a.s., Elektrárna Dětmarovice, a.s., Elektrárna Dukovany II, a. s., Elektrárna Temelín II, a. s., Energetické centrum s.r.o., Energotrans, a.s., ENESA, a.s., HA.EM OSTRAVA, s.r.o., in PROJEKT LOUNY ENGINEERING s.r.o., KART, spol. s r.o., MARTIA a.s., PRODECO, a.s., Revitrans, a.s., Severočeské doly a.s., SD - Kolejová doprava, a.s., Telco Infrastructure, s.r.o., Telco Pro Services, a. s., TENAUR, s.r.o. a Ústav aplikované mechaniky Brno, s.r.o. U společností ČEZ Distribuce, a. s. a ČEZ Energetické služby, s.r.o., je koncernové řízení uplatňováno při plném respektování všech požadavků pravidel unbundlingu vyplývajících z Energetického zákona a Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/72/ES.

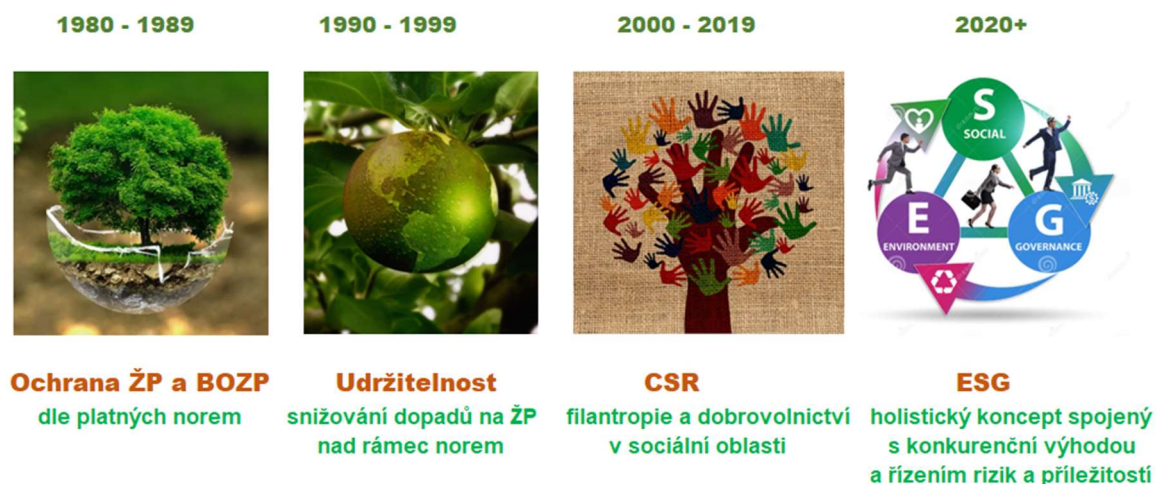
Skupina ČEZ patří s více než sedmi miliony zákazníků a 28 tisíci zaměstnanci mezi deset nejvýznamnějších energetických subjektů v Evropě. Za dobu své existence odvedla svým akcionářům na dividendách více než 343miliard korun. Českému státu jakožto majoritnímu akcionáři z toho 230 miliard a další miliardy na srážkové dani z dividend.

Obrázek 9 - ČEZ patří mezi 10 nejvýznamnějších energetik v Evropě (převzato z [26])

Již od doby svého založení, kdy ještě mnohdy nebyla nastavena jasná pravidla pro určování, co je a není udržitelné a toto hodnocení bylo ponecháno prakticky v rukou výrobců či dovozců v jednotlivých odvětvích trhu, tak pracovala společnost ČEZ, a.s. na svém

přístupu k ochraně životního prostředí, bezpečnosti práce, udržitelnosti a environmentálnímu přístupu, filantropii a dalších odvětvích. Vždy se pohybovala na špičce s opatřeními, podmínkami a přístupem a určovala příští směr a podobu, jak postupovat pro další společnosti. [18,19,20,21,22]

Obrázek 10 - Historie a vývoj udržitelnosti (zdroj dat [26] sestavil autor s využitím www.pixabay.com)

Společnost ČEZ přistupuje k problematice Zelené Dohody EU, dekarbonizace, hodnocení ESG i dalším otázkám z pozice lídra a významně akceleruje přechod k budoucí bezemisní energetice. Mezi hlavní priority strategie dané společností patří - přeměna výrobního portfolia na nízkoemisní už v roce 2030 a úplná uhlíková neutralita do roku 2050.

Obrázek 11 - Čistá Energie Zítřka (převzato z [23])

Jako odpověď na zvyšující se poptávku společnosti po udržitelnosti vyhlásila skupina ČEZ 20.května 2021 svůj plán VIZE 2030 Čistá Energie Zítřka, v níž prezentovala reálné

možnosti dosažení uhlíkové neutrality, jakožto hlavní priority Evropské unie, jež se pomalu stává prioritou i občanů naší země. Společnost ČEZ tím jednoznačně stvrdila plán stát se lídrem v udržitelném rozvoji v celé střední Evropě. Skupina ČEZ modernizovala svou dlouhodobou strategii a přesně pojmenovala konkrétní cíle do roku 2030. Jak v oblasti sociální, v oblasti životního prostředí, tak i v oblasti správy a řízení společnosti. Vytyčení těchto cílů navíc v květnu 2021 veřejně deklarovala a je připravena jich dosáhnout. Svět energetiky se mění směrem k bezemisní budoucnosti, což je pro společnost ČEZ a.s. nejen velkou výzvou, ale hlavně další významnou etapou. Ta spočívá zejména ve změně způsobu výroby energie tak, aby bylo možno vyrábět čistou elektřinu. Mnoho lokalit již zahájilo transformaci jednotlivých zdrojů, která bude i nadále pokračovat. Společnost sleduje nejnovější technologické trendy a snaží se je neprodleně využít pro svůj další rozvoj. Již v současné době je SKČ největším výrobcem elektřiny z obnovitelných zdrojů v České republice a v rámci strategie bude podíl čisté elektřiny ve výrobě nadále významně stoupat. Současně s tím probíhá transformace i na straně přístupu k zákazníkům, kde díky novým řešením jejich energetických potřeb, která pomáhají šetřit životní prostředí, přispěje k vyšší kvalitě životů nás všech. Aby bylo možno všech vytyčených cílů dosáhnout, směřují inovace SKČ k digitalizaci, novým technologiím i k tomu mít možnost určovat směr a inspirovat k odpovědnému přístupu široké okolí. Tyto konkrétní a veřejné cíle jsou popsány na následujícím obrázku. [18,19,20,21,22]

Obrázek 12 - ČEZ – Konkrétní a veřejné cíle v souladu s principy ESG (převzato z [23])

6.2 Oddělení ESG Skupiny ČEZ a.s.

Zároveň pro zajištění dosažení uvedených cílů, tak vznikl k 1.6. 2021, v divizi generálního ředitele, nový samostatný útvar nazvaný ESG Skupiny ČEZ, v jehož čele stanula paní ředitelka Mgr. Kateřina Bohuslavová M.Sc.. Tento útvar ESG Skupiny ČEZ je rozdělen na dvě primární oddělení.

První se zabývá reportingem, tzn. sběrem dat potřebných k vytváření Zprávy o udržitelném rozvoji. Hlavním cílem této zprávy je poskytování důležitých informací zaměřených na požadavky významných zainteresovaných subjektů, ať už se jedná o banky, pojišťovny nebo investory či zaměstnance. Avšak nefinanční údaje jsou již od roku 2016 zveřejňovány ve Zprávě o udržitelném rozvoji skupiny ČEZ, která je patrně nejdůležitějším dokumentem, podle kterého je společnost hodnocena ratingovými agenturami. V rámci zhodnocení dosavadního vývoje je zřejmé, že pro zlepšení ratingu musí zpráva být ještě komplexnější než v minulosti a klást důraz na ESG kritéria. Současně s tím nelze pouze informovat o dosažených výsledcích, ale je nezbytné jasně deklarovat i ambice do budoucna v každé z oblastí ESG.

Druhé oddělení je zaměřeno na projekty a jeho úkolem je pomáhat oddělením v celé SKČ zapracovávat vytyčené cíle ESG do své pracovní náplně. Vytyčené cíle společnosti nejsou abstraktní a vágní, ale naopak měřitelné, velmi konkrétní a velmi ambiciózní. Pracovní činnosti ESG útvaru tedy nespočívají jen v samotné agendě, ale zejména ve zvyšování povědomí a vzdělávání pracovníků v rámci celé společnosti ČEZ, a.s. Avšak nejdůležitějším prvkem celého procesu hodnocení je tedy získávání kvalitních čísel a dat, jež jsou schopna pomoci, co nejlépe informovat důležité stakeholdery o plnění cílů. Firmy jsou totiž na základě těchto dat dále hodnoceny ratingovými agenturami dle veřejně dostupných informací, což jsou zejména – Zpráva o udržitelném rozvoji, webové stránky, výroční zpráva a další veřejné dokumenty (politiky, podklady pro valnou hromadu), a v neposlední řadě pak i výstupy v médiích i na sociálních sítích. Výsledek hodnocení, který ratingová agentura firmě udělí, je velmi důležitý nejen pro investory při rozhodování, zda akcie firmy zahrnou do svého portfolia, ale také pro banky, jestli Vám na základě výsledného hodnocení poskytnou úvěr a za jaký úrok, a pojišťovnám, jestli příslušnou společnost či záměr pojistí. [23,26]

Obrázek 13 - Zpráva o udržitelném rozvoji Skupiny ČEZ (převzato z [24])

Jedním z nejvýznamnějších cílů útvaru ESG SKČ je dostat společnost mezi TOP 20 % Evropských energetických společností v ESG hodnocení. Představenstvo společnosti má dosažení tohoto hodnocení ESG zahrnuto ve svých stanovených KPI.

Velkých ratingových agentur pro ESG hodnocení firem jsou po světě již minimálně desítky. ČEZ aktivně spolupracuje s mnoha z nich, zejména pak se dvěma dominantními, a to agenturou MSCI a agenturou Sustainalytics, které zpracovávají ESG hodnocení skupiny ČEZ. I činnost dalších významných agentur je, ale velmi vhodné důsledně monitorovat a mít tak k dispozici informace, které jsou agenturami zveřejňovány.

6.3 Postup při hodnocení ESG

Oddělení ESG má za úkol zajistit, připravit a úspěšně prezentovat veškerá potřebná data ve veřejně dostupné podobě. Základem je samozřejmě důsledné školení zaměstnanců a zvyšování firemního povědomí o náležitostech a požadavcích hodnocení ESG a odpovídající chování celé firmy včetně jejích dodavatelů.

Oddělení ESG musí pečlivě monitorovat a analyzovat veškeré činnosti společnosti, údaje o všech aktivitách společnosti prezentovat ve formě odpovídající požadavkům a podmínkám ESG. Následně je velmi důležité zveřejňovat uvedená data ve správné podobě. Nejzásadnějším dokumentem je Zpráva o udržitelném rozvoji skupiny ČEZ, jenž je patrně základním dokumentem pro vytváření hodnocení. Neméně důležité je vše, co o firmě bylo zveřejněno v médiích, tisku či na sociálních sítích, a to jak ze strany firmy, tak i ze strany

novinářů či veřejnosti. Proto je nezbytné soustavně monitorovat všechny veřejné informační kanály a v případě potřeby na ně okamžitě reagovat.

Oddělení ESG nevypracovává hodnocení samotné, nýbrž zajišťuje správné zpracování a zveřejňování podkladů a podnětů, které mohou být ratingovými agenturami následně využívány. Současně také v případě, že si hodnotící agentura vyžádá doplňující informace formou dotazníku, tak zajistit jejich adekvátní zpracování. Ukázka dat, používaných pro hodnocení ESG je zobrazena v příloze, jedná se pouze o vybraný, reprezentativní vzorek části dat.

Ratingové agentury jako zdroj informací pro své hodnocení berou pouze veřejně dostupné, firmou zveřejňované informace, které jsou analyzovány a vyhledávány buďto pomocí umělé inteligence nebo lidskými analytiky. Proto je velmi důležitá podoba a názornost zveřejňovaných dat v takové podobě, aby bylo jednoznačné, že společnost plní všechny cíle hodnocení ESG, a to i takové, které jsou pro společnost již dlouhodobě naprostou samozřejmostí. Jako vybraný příklad lze uvést záležitost dětské práce, jejíž absence je pro evropské firmy naprostou samozřejmostí a nemělo dosud žádný význam, údaj o tom, že firma nevyužívá dětskou práci zveřejňovat. Uvedená skutečnost však není normou po celém světě a firmy v Asii či Africe jsou pro agentury stejným předmětem zájmu jako ty evropské. Po praktických zkušenostech s tím, jak analytické vyhledávání jednotlivých součástí ESG probíhá, tuto informaci do svých zveřejňovaných dat SKČ již zahrnuje a řeší tyto skutečnosti nejen pro své aktivity, ale i pro své dodavatelské řetězce dotčených společností. Informací tohoto typu, jenž jsou pro evropské firmy samozřejmé a v podstatě tedy dosud nebylo v minulosti důležité je zmiňovat, může být poměrně značné množství a je zapotřebí se touto problematikou důsledně zabývat, vyhledávat případné problémy a správnou formu prezentace všech dotčených skutečností.

Nezbytnou činností pro úspěch v rámci hodnocení ESG je monitoring činností, priorit, opatření a výsledků konkurenčních firem. Úspěšné hodnocení je totiž základem dalšího úspěchu v rozvoji firmy. [23, 26]

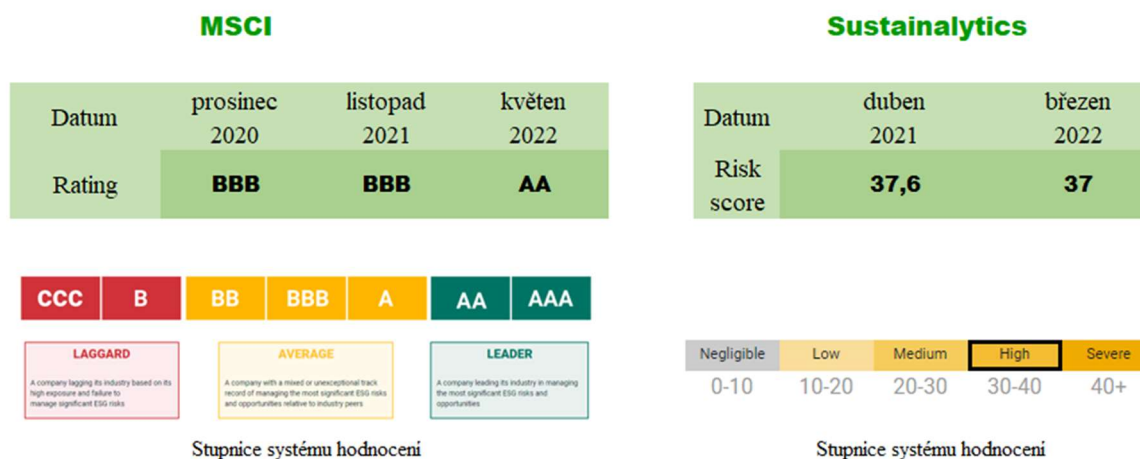
6.4 Zhodnocení výhod a nevýhod systému hodnocení ESG

Jako velká nevýhoda se jeví poměrně značné zpoždění při zveřejňování informací ve Zprávě o udržitelném rozvoji (ZOUR), kdy např. zpráva za rok 2021 bude zveřejněna do 30.6. 2022 dle zákona o účetnictví, resp. směrnice 2014/95/EU. Právě pro tyto potřeby bude

ČEZ spouštět v nejbližším období samostatný web v angličtině, cílený právě pro ratingové agentury s důrazem na ESG data. Některé agentury si údaje o hodnocené firmě aktivně vyhledávají, sběr dat si kompletně zajišťují sami a hodnocenou společnost ani nekontaktují nebo jen minimálně. Jiné agentury zasílají náročné dotazníky, kdy údaje vyplňuje sama firma, ale uvedené informace je povinna doložit volně dostupnými, veřejnými zdroji. Teprve po zpracování všech součástí hodnocení následně agentura zveřejňuje své hodnocení.

V případě společnosti ČEZ, jsou data poskytována za plně konsolidovaný celek, což představuje téměř 200 společností, a tudíž je zřejmé, že celý proces je poměrně náročný ať se jedná o jakoukoli variantu. Agentury průběžně aktualizují svoje metodiky a rozšiřují portfolio sbíraných údajů, protože se tato oblast velmi dynamicky rozvíjí a je velmi pravděpodobné, že se bude i nadále významně rozšiřovat.

Díky vydanému hodnocení ratingové agentury je následně možno identifikovat slabá místa, rizika či prostor pro zlepšení v chování a jednání hodnocené společnosti. Velkou nevýhodou tohoto systému se jeví skutečnost, že každá z agentur má v podstatě svůj systém hodnocení a není proto možné, srovnávat hodnocení společností od různých agentur. Překryv a tedy i možnost srovnání ve způsobu a výsledcích hodnocení různých agentur je poměrně nízká a jeví se tedy poměrně značným problémem, který bude nezbytné na úrovni legislativy řešit. V současnosti je proto nezbytné dbát na podobu zveřejněných informací a samozřejmě důsledně vyhledávat výsledky a potřeby dalšího rozvoje. V souvislosti s těmito potřebami by se jako vhodné jevílo nasazení speciálních analytických SW nástrojů, jež budou schopny pomoci analyzovat to, co k jednotlivých požadavkům lze vyhledat pomocí umělé inteligence, či zda jsou informace pro tento způsob vyhledávání zveřejňovány ve správných tvarech, jazycích a podobách.

Obrázek 14 - hodnocení skupiny ČEZ hlavními ratingovými agenturami (zdroj dat [19, 20, 26] sestavil autor)

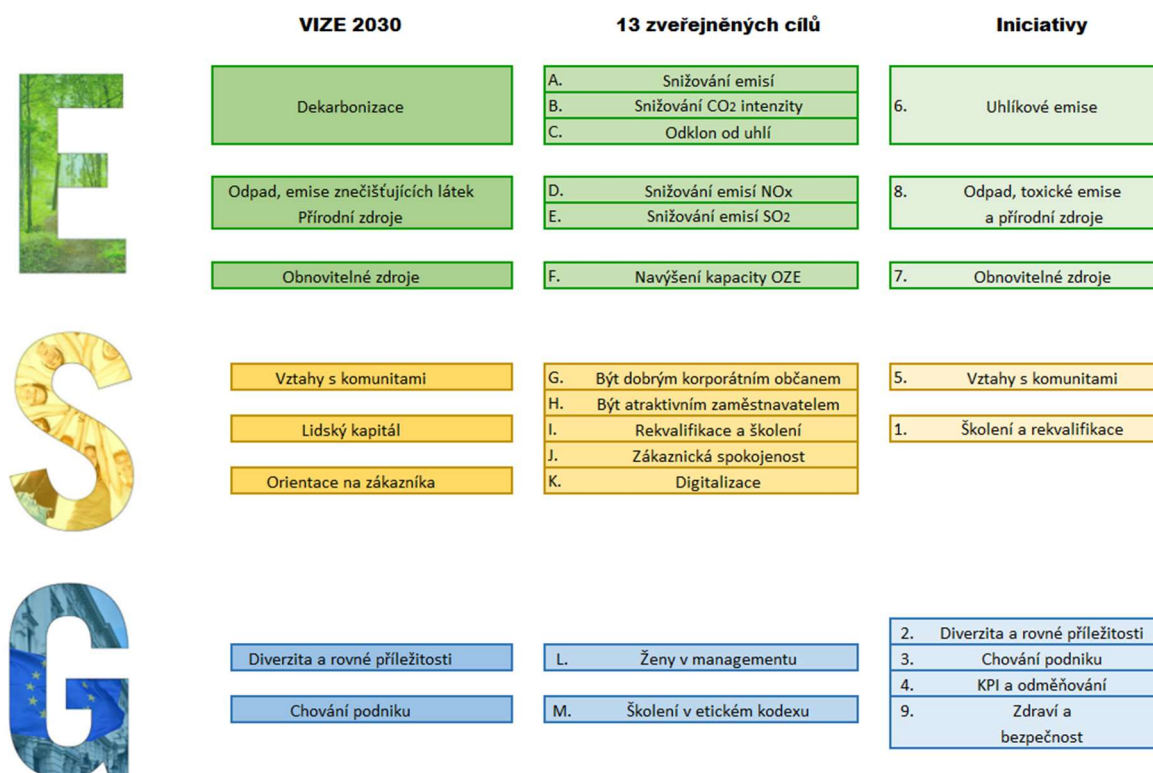
Hodnocení agentur jsou aktualizována jen velmi pomalu, mnohdy pouze 1x ročně, projevení se nějakých změn je komplikované, zdlouhavé a projeví se se značným zpožděním. S ohledem, na již výše uvedené zpoždění při zpracování Zprávy o udržitelném rozvoji je setrvačnost celého procesu skutečně obrovská. Významné zlepšení ratingu SKČ od agentury MSCI v roce 2022 bylo identifikováno jako důsledek zveřejnění strategie VIZE 2030 v květnu 2021. Oddělení ESG má za úkol vyhodnocení zveřejněných výsledků, identifikování a specifikaci dalších návrhů, které by umožnili další zvýšení ratingu ESG. Tyto návrhy následně budou postupně identifikovány, pojmenovány a budou přijata patřičná opatření k jejich implementaci.

Mezi takové podněty by mohly patřit:

- Zdokonalení systému předávání a zveřejňování podkladů
- Reporting v souladu s taxonomií EU
- Používání nových standardů
- Začlenění do UN Global Compact
- Zlepšení a rozšíření webových stránek

Agentura pak detailně zpracované hodnocení nabídne ke konkrétnímu využití pro zájemce nejen z řad investorů, ale i pojišťoven, bank či dalších institucí. Data jsou licencovaná, bezplatně lze na stránkách agentur vyčíst pouze celkový výsledek hodnocení. Prostředí hodnocení ESG začíná být, resp. už je velmi dynamické, všechny významné

společnosti se snaží být lídrem v jednotlivých odvětvích ve srovnání s konkurencí, protože pak vycházejí jejich podmínky nejlépe a dávají jim další konkurenční výhody. Společnost, která dosáhne lepšího hodnocení, dosáhne na levnější pojistky, nižší úroky či vyšší zájem investorů a bude tudíž na trhu mnohem lepší podmínky.

Obrázek 15 - ČEZ – vize 2030: Cíle a iniciativy
(zdroj dat [23,24] sestavil autor s využitím www.pixabay.com)

Faktem zůstává, že díky absenci jednotného řešení ukotveného legislativně v normách či předpisech nejsou v současnosti sofistikované, systémové a specializované nástroje, modely či SW pro hodnocení ESG prozatím na trhu dostupné a jediným srovnávacím mechanismem jsou tedy v současnosti nejvýznamnější světové ratingové agentury se svými hodnoceními. Různé společnosti se sice již předhánějí v nabídkách na SW nástroje pro výpočty rizik, modely pro měření uhlíkové stopy CO₂ (Scope1, Scope2, Scope3). Nicméně tyto nástroje lze brát pouze jako pomocné či podpůrné, jelikož rovněž nejsou standardizovány. Nepochybně skutečně dynamický rozvoj celého systému v blízké budoucnosti přinese další pomocné, možná dokonce komplexnější nástroje, které umožní přístup k těmto informacím a získání dobrých hodnocení i menším společnostem a celý

segment se bude poměrně rychle rozšiřovat, získávat na stále a stále větším významu a dobré hodnocení bude nezbytné pro další vývoj a rozvoj společností.

Hodnocení ratingových agentur jsou totiž skutečně velmi komplexní, zabývají se všemi aspekty od výroby a aktuální činnosti přes přístup k menšinám a diverzitě, školení a vzdělávání zaměstnanců i dodavatelů, podmínkám práce až k tomu, jak se firma přizpůsobuje budoucímu vývoji a jak investuje.

7 Zhodnocení a závěr

Zelená Dohoda pro Evropu je patrně nejrozsáhlejším projektem, který Evropská Unie kdy realizovala. Jako je dekarbonizace celosvětově nejzásadnějším projektem, tak bude i Zelená Dohoda EU primárním tématem budoucích let, která ovlivní fungování firem, ale i životy nás všech zásadním způsobem. Je zřejmé, že snaha o zpomalení či zastavení škodlivých prvků růstu civilizace, je správná a nezbytná. Stále větší a větší procento lidí na zemi se, díky využívání fosilních paliv, má lépe, ale produkce skleníkových plynů a zejména pak CO² roste a to tempem, které není udržitelné. Je proto naší povinností se pokusit tento vývoj zvrátit. Je to nezbytné nejen pro planetu Zemi, pro nás, ale zejména pro naše děti a děti dětí jejich.

Uvedení požadavků Zelené Dohody do praxe bude znamenat obrovské náklady pro společnosti, velké problémy a bude vyžadovat i další inovace, z nichž některé jsou již v běhu, některé se teprve rozbíhají a u některých je dokonce teprve počítáno s jejich uvedením do reálného života či teprve vyvinutím odpovídajících technologií.

Na tyto skutečnosti a požadavky z nich plynoucí se zcela rozdílně dívají politici, běžní občané a zcela jinak na tuto problematiku pohlízejí technicky vzdělaní lidé, kteří jsou zvyklí vidět svět reálnýma očima. Ve světě techniků je totiž vždy „něco za něco“. Stejně jako neexistuje perpetuum mobile, stejně tak pro ně neexistují dokonalá řešení, která jsou navíc ekonomicky výhodná.

Zatímco pro ty první spočívá řešení v tom, dát či přijmout úkol či vizi, druzí se ptají, kde na to vzít finanční prostředky a ti třetí, mezi něž se dovoluji řadit já sám, si pokládají otázku, zda to není moc rychlé, nepromyšlené a nezodpovědné spoléhat na řešení a technologie, které ještě nejsou vynalezeny či uvedeny do běžné praxe. Dovoluji si tvrdit, že pravda bude někdy mezi těmito pohledy. Ideologickým postojem na straně jedné a technickým pokrokem a fyzikálními možnostmi na straně druhé. Nemáme dostatek vhodné energie na elektromobilitu ani infrastrukturu, a tak se např. cíl 2 miliony elektroaut v roce 2030 v ČR technikovi jeví přinejmenším nereálný. Obdobně je tomu s energetickými úsporami nebo množstvím FVE, které jsme se zavázali nainstalovat do roku 2030.

ANO, je potřeba přijmout tu výzvu, je nutné vytvořit podmínky pro její řešení a je nezbytné vytvořit systém, který umožní na tato řešení dosáhnout i nemajetným lidem. Jak praví jedno americké heslo „Když se problém zasype patřičnou hromadou dolarů, zpravidla bývá vyřešen“. Ano díky uvolněným financím skutečně lze značně urychlit a posunout

vývoj, používání a přístup k novým technologiím, jen je potřeba to udělat uváženě s ohledem na stávající technologické možnosti společnosti. Velcí hráči jednotlivých odvětví (v automobilovém průmyslu Volkswagen, Daimler, Ford, Iveco nebo Volvo, v metalurgii ArcelorMittal, Thyssen Group či NipponSteel, v BIG OIL pak Shell, BP nebo Total, v energetice ENEL, RWE, ČEZ, IBERDROLA nebo např. i cementárny HeidelbergCement, Portland Cement Association) již výzvu přijali a díky tomu, že začali včas, mohou ze svých know-how v budoucnu nadále těžit a profitovat. Asi netřeba zdůrazňovat, že tito největší hráči jednotlivých součástí světového byznysu již investovali obří prostředky a úsilí do těchto změn, technologií a vývoje, stali se proponenty tohoto vývoje a nebudou chtít nastavený směr měnit. Nastavené a vytýčené tempo změn je obrovské, vytčené cíle ať v dekarbonizaci či v balíčku „Fit for 55“ jsou přinejmenším velmi ambiciózní, a proto je potřeba si uvědomit, že jakákoli společnost, podnik či jednotlivec, který chce mít do budoucna sebemenší šanci na úspěch v jakémkoli odvětví, buďto nyní přijme tuto skutečnost a do tohoto vlaku nastoupí anebo mu tento vlak jednou pro vždy ujede.

Z dostupných studií, měření a prohlášení vědců i politiků je zřejmé, že nastal čas na významný posun společnosti. Otázkou pak, zejména u samostatně uvažujících a selský rozum používajících lidí, zůstává, zda je na to celá společnost sociálně zralá a připravená a zda nebudou a nemohou být, tato veskrze ušlechtilá témata, myšlenky a činy zneužity k obohacování určitých finančních skupin či jednotlivců. Jako příklad nezvládnuté dobré myšlenky, jež byla zneužita a napáchala neuvěřitelná zvěrstva (zabrání vysoce bonitní půdy, podvody, úplatky ad), je období tzv. „solárního boomu“ v ČR.

Stále větší část společnosti je díky politikům odkázána na dotace a jejich přerozdělování, na systém ovládaný a realizovaný ne těmi, kdo ty prostředky, které ovládají, vytvořili či vytvářet schopni jsou, ale těmi kdož jsou z nějakého důvodu, a ten důvod není vždy odbornost toho daného člověka, oprávnění těmito nemalými prostředky vládnout. To po zkušenostech s povahou lidí vede k úvahám o možnostech zneužití celého systému, které by tyto ušlechtilé činy mohlo zcela dehonestovat, zpomalit či zničit jejich podporu v očích veřejnosti. Vždyť já jsa již pokročilého věku, jsem byl celé dětství bombardován přednáškami o komunismu, krásné a ušlechtilé to myšlenky, která však měla některé nedomyšlenosti, např. lidskou povahu. Současné myšlení EU se, jak se zdá, k této myšlenky vrací. Vyjde to tentokrát? Je lidská společnost skutečně již dostatečně zralá na takovýto, doslova evoluční posun ve svém vývoji?

Hodnocení ESG se jeví jako naprosto správné a přínosné. Pro všechny je a bude velmi inspirativní, že zásadní podíl na úspěšnosti firmy má zejména to, jakým způsobem úspěchu dosahuje, zda se chová eticky, zodpovědně a udržitelně. Navíc díky vysoce konkurenčnímu prostředí, kdy každá firma bude chtít být co nejlepší, aby dostala ty nejlepší možné podmínky, je velmi pravděpodobné, že postup v této oblasti bude velmi rychlý a tím pádem výrazně pomůže splnit daný účel.

V rámci zpracování bakalářské práce bylo zjištěno, že prozatím neexistují jednotné a ucelené nástroje pro hodnocení ESG, o něž by se dalo opřít a jež by mohly firmám pomoci s přípravou a implementací požadavků jež na ně budou kladeny. Z tohoto důvodu byla zpracována případová studie, která nastiňuje řešení, které implementuje a používá skupina ČEZ, jenž je pokládána za jednoho z lídrů v implementaci ESG v České Republice. Myslím si, že se s rozumnou dávkou jistoty, dá v poměrně brzké době předpokládat masivní nárůst podpůrných prostředků pro hodnocení ESG. Tyto prostředky budou určitě jak SW, které například umožní automatické vyhledávání ve veřejně dostupných zdrojích, tak zejména poradenského typu. Stejně tak jako roste počet ratingových agentur, dá se předpokládat také vznik, vývoj a nárůst počtu agentur, které se budou zabývat poradenstvím v této oblasti a jež budou schopné firmy jednak instruovat a také jim pomoci se sebezprezentací v odpovídajících úrovních.

Literatura

- [1] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions- Zelená dohoda pro Evropu, Brussels, COM(2019) [online], [cit. 2022-04-7]. dostupné z: [Zelená dohoda pro Evropu | Evropská komise \(europa.eu\)](#)
- [2] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions- EUR-Lex Přístup k právu Evropské Unie: [online], [cit. 2022-04-07]. dostupné z: [EUR-Lex - 52019DC0640 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)
- [3] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions- Taxonomy regulation delegated act, Brussels, COM(2021)
- [4] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions- Taxonomy regulation delegated act – annex 1, Brussels, COM(2021)
- [5] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions- Taxonomy regulation delegated act – annex 2, Brussels, COM(2021)
- [6] ČEZ a.s.: Intranet ČEZ [online], Buletin Energetika v EU, © 2022, [cit. 2022-04-20]. dostupné z: [Intranet Skupiny ČEZ \(cezdata.corp\)](#)
- [7] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament: Taxonomie EU: [online], © 2022, [cit. 2022-04-11]. dostupné z: [EU taxonomy for sustainable activities | Evropská komise \(europa.eu\)](#)
- [8] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament: Taxonomie EU: [online], © 2022, [cit. 2022-04-17]. dostupné z: [Taxonomie EU: Doplnkový akt v přenesené pravomoci pro oblast klimatu \(europa.eu\)](#)
- [9] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament: Taxonomie EU: [online], © 2022, [cit. 2022-04-17]. dostupné z: [EU taxonomy: Complementary Climate Delegated Act to accelerate decarbonisation | Evropská komise \(europa.eu\)](#)
- [10] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament: Udržitelné finance: [online], © 2022, [cit. 2022-04-17]. dostupné z: [Udržitelné financování | Evropská komise \(europa.eu\)](#)
- [11] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament: Označení EU pro udržitelné hodnoty: [online], © 2022, [cit. 2022-04-17]. dostupné z: [EU labels for benchmarks \(climate, ESG\) and benchmarks' ESG disclosures | Evropská komise \(europa.eu\)](#)

-
- [12] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament: Podávání zpráv o udržitelnosti podniků: [online], © 2022, [cit. 2022-04-17]. dostupné z: [Corporate sustainability reporting | European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/corporate-sustainability-reporting)
- [13] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament: Jak jsou přijímány právní předpisy EU: [online], © 2022, [cit. 2022-04-17]. dostupné z: [Jak jsou přijímány právní předpisy EU | Evropská komise \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/how-eu-laws-are-made)
- [14] European Commission: Communication from the Commission to the European Parliament: Řádný legislativní postup: [online], © 2022, [cit. 2022-04-10]. dostupné z: [Řádný legislativní postup - Consilium \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/how-eu-laws-are-made)
- [15] [A. Benešová, J. Basl, J. Tupa, F. Steiner, "Design of a business readiness model to realise a green industry 4.0 company", International Journal of Computer Integrated Manufacturing, Volume 34, Pages 920-932, 2021, doi: https://doi.org/10.1080/0951192X.2021.1946858](#)
- [16] [M. Zoubek, P. Poor, T. Broum, J. Basl, M. Simon, "Industry 4.0 Maturity Model Assessing Environmental Attributes of Manufacturing Company" Applied Science, MDPI, Volume 11, Pages 1-11, 2021, https://doi.org/10.3390/app11115151](#)
- [17] [N. Rashid, S. U. Khan, H. U. Khan and M. Ilyas, "Green-Agile Maturity Model: An Evaluation Framework for Global Software Development Vendors," in IEEE Access, vol. 9, pp. 71868-71886, 2021, doi: 10.1109/ACCESS.2021.3079194.](#)
- [18] MSCI: Hodnocení ESG: [online], © 2022, [cit. 2022-05-11]. dostupné z: www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings
- [19] MSCI: Hodnocení ESG společnosti ČEZ a.s.: [online], © 2022, [cit. 2022-05-11]. dostupné z: [ESG Ratings & Climate Search Tool - MSCI](https://www.msci.com/esg-ratings)
- [20] Sustainalytics: Hodnocení ESG společnosti ČEZ a.s.: [online], © 2022, [cit. 2022-05-10]. dostupné z: [Company ESG Risk Rating – Sustainalytics](https://www.sustainalytics.com/ratings)
- [21] UN Global Compact: Iniciativa firemní udržitelnosti: [online], © 2022, [cit. 2022-05-07]. dostupné z: [What is the UN Global Compact | UN Global Compact](https://www.unglobalcompact.org/)
- [22] ČEZ a.s.: Udržitelnost v ČEZu : Intranet ČEZ [online], © 2022, [cit. 2022-05-07], dostupné z: www.cez.cz/en/sustainability-and-ethics/sustainable-development
- [23] ČEZ a.s.: Intranet ČEZ [online], © 2022, [cit. 2022-05-07]. dostupné z: [Intranet Skupiny ČEZ \(cezdata.corp\)](https://www.cez.cz/en/sustainability-and-ethics/sustainable-development)
- [24] ČEZ a.s.: ČEZ [online], © 2022, [cit. 2022-05-07]. dostupné z: www.cez.cz
- [25] Ing. Pavel Řežábka (Ředitel útvaru analýzy trhů a prognózy ČEZ a.s.), interní přednáška: Fit for 55, Praha, 01/2022
- [26] Interní dokumenty ESG skupiny ČEZ, Praha, 2022
- [27] Interní dokumenty oddělení Public Affairs skupiny ČEZ, Praha, 2022

Přílohy

Příloha A – Hodnocení emisí společnosti ČEZ, a.s. za roky 2018-2020

Příloha B – Hodnocení spotřebované energie společnosti ČEZ, a.s. za roky 2018-2020

Příloha C – Hodnocení instalovaného a čistého energetického výkonu za roky 2018-2020

Příloha A – Příklad dat používaných pro hodnocení ESG (hodnocení emisí společnosti ČEZ, a.s. za roky 2018-2020) [22]

305-1 Přímé emise CO₂ – Scope 1

Emise Skupiny ČEZ (tCO ₂)	2018	2019	2020
z výroby elektřiny a tepla*			
Emise z fosilních paliv z provozu zdrojů	26 802 633	26 070 966	22 458 780
Emise z biomasy z provozu zdrojů	1 048 267	1 343 775	1 534 381
Emise z nevýrobních dieselagregátů**			1 014
Emise zdrojů CH ₄ (tCO ₂ ekv)**			60 746
Emise zdrojů N ₂ O (tCO ₂ ekv)**			284 379
Fugitivní emise z těžby uhlí CH ₄ (tCO ₂ ekv)**			335 522
Fugitivní emise ze skládky odpadů CH ₄ (tCO ₂ ekv)**			1
Z vlastní dopravy	54 378	61 640	57 640
Osobní automobily	17 760	19 068	17 074
Nákladní automobily	16 608	22 893	16 149
Vlaky	2 672	2 760	1 733
Autobusy	88	162	134
Ostatní (pracovní stroje)	17 251	16 757	22 550

305-2 Nepřímé emise CO₂ – Scope 2

Emise Skupiny ČEZ (tCO ₂)*	2018	2019	2020
Emise z nakoupené a spotřebované energie	444 364	356 198	333 409
Distribuce nevyrobené ELE		355 858	329 547
Nákup ELE a tepla**		340	3 862

305-3 Nepřímé emise CO₂ – Scope 3

Emise Skupiny ČEZ (tCO ₂)*	2018	2019	2020
Ostatní nepřímé emise		18 322 716	17 377 703
Nákup zboží a služeb		41 112	33 316
Spotřeba energie a paliv nezahrnutá ve Scope 1 a Scope 2 – výroba		865 296	580 131
Spotřeba energie a paliv nezahrnutá ve Scope 1 a Scope 2 – doprava a distribuce		95 961	87 548
Spotřeba energie a paliv nezahrnutá ve Scope 1 a Scope 2 – prodej		1 672 690	1 811 788
Využití prodávaných produktů		15 647 657	14 864 921

305-4 Emisní intenzita CO₂

Emisní intenzita výroby elektřiny bez obnovitelných zdrojů (tCO ₂ /MWh)	2018	2019	2020	Index 2020/2019 (%)
Emisní intenzita CO ₂ na vyrobenou elektřinu	0,39	0,36	0,33	89,9
Emisní intenzita CO ₂ vč. emisí z biomasy na vyrobenou elektřinu	0,40	0,38	0,35	91,2
Emisní intenzita CO ₂ na vyrobenou elektřinu a teplo	0,38	0,36	0,33	91,5
Emisní intenzita CO ₂ vč. emisí z biomasy na vyrobenou elektřinu a teplo	0,40	0,38	0,35	93,0

305-6 Emise látek poškozujících ozonovou vrstvu

Typ fluorovaného skleníkového plynu [t ekv.CO ₂]	Únik HFC z chladicích a klimatizačních zařízení	Únik PFC z chladicích a klimatizačních zařízení	SF ₆ (fluorid sírový)
2020	1 158	5,1	2 132

305-7 Ostatní emise

		2018	2019	2020
TZL	t	1 589	1 575	1 311
SO ₂	t	25 677	21 008	14 253
NO _x	t	24 851	23 040	19 365
Měrná emise na výrobu elektřiny				
TZL	kg/Esv _{MWh}	0,025	0,024	0,022
SO ₂	kg/Esv _{MWh}	0,408	0,325	0,234
NO _x	kg/Esv _{MWh}	0,395	0,356	0,318
Měrná emise na výrobu elektřiny a tepla				
TZL	kg/E _{SV+Q_{TEP}} MW _h	0,023	0,022	0,019
SO ₂	kg/E _{SV+Q_{TEP}} MW _h	0,365	0,290	0,207
NO _x	kg/E _{SV+Q_{TEP}} MW _h	0,353	0,318	0,281

Příloha B – Příklad dat používaných pro hodnocení ESG (hodnocení spotřebované energie společnosti ČEZ, a.s. za roky 2018-2020) [22]

302-1 Spotřeba energie v rámci organizace

Spotřeba v palivu z neobnovitelných zdrojů [TJ]

	2018	2019	2020
Skupina ČEZ	604 159	603 059	563 471

Spotřeba v palivu z obnovitelných zdrojů [TJ]

	2018	2019	2020
Skupina ČEZ	10 305	12 692	14 967

Celková spotřeba [TJ]

	2018	2019	2020
Elektřina	19 479	19 164	17 801
Teplo	12 464	12 762	11 552

Celkový prodej [TJ]

	2018	2019	2020
Elektřina	190 677	196 692	184 921
Teplo	23 213	24 116	23 982

Celková spotřeba energie v organizaci [TJ]

	2018	2019	2020
Neobnovitelná paliva	604 159	603 059	563 471
+			
Obnovitelná paliva	10 305	12 692	14 967
+			
Nakoupená energie	0	0	0
+			
Vyrobená energie z „nepalivových zdrojů“	8 816	9 973	10 320
-			
Prodaná energie	213 890	220 808	208 903
=			
Celková spotřeba energie v organizaci	409 390	404 916	379 855

302-3 Energetická náročnost**Ukazatel energetické náročnosti – Spotřeba energie v palivu na dodanou jednotku energie [TJ/TJ]**

	2018	2019	2020
Spotřeba energie v organizaci (palivo)	614 463	615 751	578 439
Dodaná energie (elektřina + teplo)	213 890	220 808	208 903
Ukazatel energetické náročnosti	2,873	2,789	2,769

Příloha C – Příklad dat používaných pro hodnocení ESG (hodnocení instalovaného a čistého energetického výkonu za roky 2018-2020) [22]

G4-EU1 – Instalovaný výkon MW

	2018	2019	2020
Skupina ČEZ	14 848	14 643	12 933
Jaderné elektrárny	4 290	4 290	4 290
Paroplynové elektrárny; plynové KJ a kotelny	940	955	963
Uhelné elektrárny a teplárny	6 761	6 541	4 822
Vodní elektrárny	1 984	1 984	1 985
Fotovoltaické elektrárny	130	130	130
Větrné elektrárny	742	742	742
Bioplynové stanice	1	1	1

G4-EU2 – Čistý energetický výkon

v tis. MWh	2018	2019	2020
Dodaná energie ze zdrojů Skupiny ČEZ	56 930	58 381	54 902
Výroba energie podle zdroje	63 081	64 635	60 946
Jádro	29 920	30 245	30 042
Uhlí	26 974	25 416	21 659
Voda	1 974	2 315	2 465
Biomasa	789	1 028	1 167
Fotovoltaika	146	142	135
Vítr	1 380	1 479	1 560
Zemní plyn	1 895	4 006	3 915
Bioplyn	4	2	3
Vlastní a ostatní spotřeba včetně přečerpávací	-6 151	-6 254	-6 044